

Uj tanév, uj gondok

Az iskolák kapunyitásának időszaka évről-évre visszatér és egyre több gondot hoz magával a szülők számára. Szeptember elején azzal egyidejűleg, hogy megnépesednek az iskolák környékei, megsokasodnak a szülői gondok is. Mert valahonnan csak elő kell teremni a tanköteles gyermekek tandíját, az iskolai felszereléshez szükséges összeget, az új őszi gyermekruhára-cipőre valót. Am Erdély nagyvárosa számára még a szokásos gondokon kívül is külön problémákat rejtegetnek a legelső szeptemberi napok és a legelső szeptemberi gondok. Az egyszerű finánciális kérdéseken kívül és túl a kisebbségi szülőknek külön is dönteniük kell minden évben afelett, hogy gyermekük tanítását, felkészülését az élet nagy feladataira melyik tanintézetre bízzák? Az állami iskolába irassák-e a gyermeket, amely aránylag csekély anyagi megterhelést jelent egy kisebbségi család pénzügyi háztartása számára: jóval kevesebb anyagi igénybevételt, mint a kisebbségi felekezeti iskola, mely nem részesül az állam kedvezményezett támogatásában, de mégis — a gyermek anyanyelvén adja meg a megfelelő oktatást.

A kisebbségi iskolafenntartó intézmények sulyos anyagi helyzete és magukraagyottsága adja meg a magyarázatát annak, hogy miért több a felekezeti iskola tandíja, mint az állami tanintézeté. A kisebbségi tanintézetek tandíjkalkulációiban nem szerepelhet szubvenziós tétel és épp ezért nagyobb anyagi igénybevételt is jelentenek a kisebbségi szülő számára. Ez a körülmény, valamint az, hogy az iskolásgyermek minél előbb és minél tökéletesebben elsajátítsa annak az államnak a nyelvét, amelynek keretei között egykor majd érvényesülni kíván, gyakran indítja arra az elhatározásra a kisebbségi szülőket, hogy gyermekeiket állami tanintézetekbe irassák be már a tanulóévek legelején. És ugyanezek a körülmények okozzák aztán azt a tényt is, hogy a zsenge gyermekagyban szörnyűséges korcsra keverednek az ujonnan tanult nyelv és az anyanyelv szavai, mondatszerkesztései.

Sajnos, mindnyájan tudjuk, hogy kisebbségi közoktatásügyünk anyagi helyzete évről-évre sulyosabb. A kultuskormány iskolapolitikájának ezenfelül is nyilvánvalóak a céljai, amidőn az alsófoku és középfoku tanintézetekben kísérli meg egyre fokozódó tempóval a kisebbségi tanulóifjúság beolvasztását. Am ugyanakkor a felsőbb iskolákban hol rejtett, hol bevallott numerus clausussal vagy nemzetvédelmi intézkedésekkel zárja el az állami, vagy az intellektuális pályákat a felnövekvő generációk előtt.

Meg kell ismételtlen állapítanunk, hogy az államnyelv elsajátítására valóban szüksége van a felnövekvő nemzedékeknek. És ugyanekkor meg kell ismételtlen állapítanunk azt is, hogy ennek a feladatnak a kisebbségi tanintézetek nemcsak felkészültségüknel fogva hivatottak, hanem azért is, mert ezek a felekezeti iskolák egyben nem tagadtatják meg, nem torzítják el a gyermekkel anyanyelvi kulturáját. Aki ambícióval és komoly szándékkal készül neki feladatainak, anyanyelve segítségével sokkal inkább elsajátíthatja a számára ismeretlen nyelvet, mintha hónapokon és éveken át egyre érthetlenebbül áll egy számára új kultúrával szemben, amelyet éppen a kezdetleges nyelvi nehézségek miatt, — kellő időben nem sajátíthat el. A döntés, amely szeptember első napjaiban számos erdélyi magyar családban lezajlik, ezért kell, hogy a felekezeti tanintézet, a kisebbségi iskola javára dőljön el, amely a gyermek anyanyel-

A kisebbségek jogai
Titulescu megvilágításában

A külügyminiszter közvetít Olaszország és Jugoszlávia között — Nyilatkozat a kisebbségi kérdés rendezéséről — Tatarescu belgrádi tárgyalásai

Bucurestiből jelentik: A Lupta Tatarescu miniszterelnök belgrádi és Titulescu külügyminiszter párisi tárgyalásaival kapcsolatosan kihangsúlyozza a tárgyalások történelmi fontosságát.

„Mig a kormányelnök Belgrádban tárgyal — írja a lap, — addig Párisban Titulescu külügyminiszter fejt ki diplomáciai tevékenységet.

A nemzetközi politika szempontjából jelentős pillanatban folynak ezek a tárgyalások,

mert hiszen a küszöbön álló népszövetségi ülészekon fontos kérdések kerülnek tárgyalásra: így a Szovjeteknek a Népszövetség kötelekébe való felvétele, a keleti paktum, Ausztria függetlenségének kérdése, Közép-európa problémái, stb., stb.

Érdekes és kihangsúlyozandó, hogy a francia kormány, elsősorban pedig Barthou, szükségesnek tartotta, hogy ilyen fontos kérdések napirendre kerülte előtt, informálja és konzultálja Titulescut, a kisaantant-államok tanácsának elnökét.

Belgrádból jelentik: Tatarescu miniszterelnök tegnap este másfél óras tanácskozást folytatott Uzunovics jugoszláv miniszterelnökkel. A tanácskozásról kiadott jelentés szerint, a két kományó megvitatta a két államot különösen érdeklő kérdéseket. Tatarescu miniszterelnök ma délután az Avala-hegyen megkoszoruzta az ismeretlen Katona emlékművét, majd Jettics külügyminisztert kereste fel, akivel hosszabban tárgyalt. Déliben félkettőkor a jugoszláv külügyminiszter ebédet adott a vendég miniszterelnök tiszteletére.

Ausztria függetlensége

A Neues Wiener Tageblatt párisi levelezője egy Titulescu-hoz igen közel álló diplomatával hosszabb beszélgetést folytatott. A diplomata elmondta a bécsi lap munkatársának, hogy Titulescu Párisban elsősorban Ausztria függetlensége ügyében folytatott megbeszéléseket. Schuschnigg dr. és munkatársai okiratszerűen állították össze a véres július 25-ike előkészítésének kulisszatitkait, erről a tényről Titulescu Párisban értesült. A román külügyminiszter tudatta az osztrák kancellárral, hogy nem tartaná helyesnek, ha Ausztria ezt az adattömeget minden további nélkül azonnal a Népszövetség elé terjesztené. Titulescu közölte az osztrák kancellárral, hogy várjon az előterjesztéssel. „Mig a helyzet komolysága önként fogja megkövetelni azt, hogy leleplezze azokat, kiknek leleplezése európai érdek, azonban egyelőre felesleges bizonyos kérdéseket idő előtt az élükre állítani”.

Titulescu Párisban különböző javaslatokat terjesztett elő, melyek mind a jugoszláv—olasz ellentétek kiküszöbölésére vonatkoztak.

vén alapozhatja meg annak szeliemi felkészültségét a további tanulmányok zavartalansága érdekében.

Szeptember elején a gondokkal és problémákkal terhelt szülők előtt ezer és ezer kisebbségi gyermek, a Tudomány, vidám rekrutája indul el a tudás kaszárnái, az iskolák felé. Mindegyikük zsebében ott a marsallbot

A román külügyminiszter kijelentette, hogy szívesen vállalja a közvetítő szerepét Olaszország és Jugoszlávia között,

annál is inkább, mert mint közvetítő náruhámos politikát folytatna Barthou-val, aki az ellentétek kiküszöbölésének politikáját folytatja.

A bécsi lap ezzel kapcsolatban azt írja, hogy Aloisi báró olasz főmegbízott Genfben Mussolini új tervezetét fogja előterjeszteni a közép-európai államok békéjének biztosítása ügyében. A terv lényege az, hogy

a három nagyhatalom, Olaszország, Franciaország és Anglia Ausztria függetlensége ügyében vállalt kötelezettségeiket terjesszék ki a többi dunai államra is.

Mint a bécsi lap megjegyzi, Titulescu új munkaterve teljesen összhangban van ezzel a tervvel.

A Dunamedence problémája

Titulescu külügyminiszter tegnap a párisi szovjetkövetségen fogasztotta el villásreggelijét. A külügyminiszter a délutánt tárgyalásoknak szentelte és így meglátogatta Legert, a francia külügyminiszterium vezértitkárát, Bargetont, a külügyminiszterium politikai igazgatóját, Massigli-t, Franciaország genfi képviselőjét, Hodent, a Népszövetség egyik titkárát, azonkívül Pasdevant, a külügyminiszterium jogi szakértőjét.

Titulescu külügyminiszter tegnap Barthou-val ebédelt és erről az ebédéről az összes francia lapok beszámoltak. A Figaro azt írja, hogy a két államférfi együttműködése következtében remény nyílik arra, hogy sikerül megoldani olyan nehéz kérdéseket, mint amilyen például

Ausztria függetlensége, a dunai medence gazdasági szervezésének kérdése, a keleti egyezmény megkötése, a Saar-vidék népszavazásának kérdése.

Rosenberg, a párisi szovjetek ügyvivője ebédet adott Titulescu tiszteletére, amelyen résztvettek a moszkvai román és a bucuresti szovjetkövet is.

Titulescu külügyminisztert tegnap Doumergue miniszterelnök fogadta, majd pedig Germain Martin pénzügyminisztert kereste fel. Ugy a miniszterelnökkel, mint a pénzügyminiszterrel olyan kérdéseket beszélt meg Titulescu, amelyek román—francia ügyekre vonatkoztak. Barthou külügyminiszterrel viszont olyan kérdéseket tárgyalt meg a külügyminiszter, amelyek a nemzetközi politika legfontosabb problémáira vonatkoznak.

A lengyel kormány a szovjet Népszövetségi felvételével kapcsolatban azt a követelést hangoztatta, hogy a kisebbségi kérdést új rendezés elé kell vinni és Oroszországot rá kell bírni arra, hogy csatlakozzék a kisebbségvé-

még, mindenikük egy-egy ígéret. Nekünk kötelességünk gondoskodni arról, hogy ezek az ígéreték az anyanyelv kulturájának humuszában megizmosodva állhassák meg helyeiket a kisebbségi életnek azokon a posztjain, amiket a sors számukra egykor az érvényesülés és boldogulás utáni harcban külön-külön kijelöl.

delmi megállapodásokhoz. Lengyelország természetesen azt akarja, hogy az Oroszországban élő lengyel kisebbségek helyzetén segítsen. A Petit Parisien munkatársa beszélgetést folytatott Titulescuval a lengyel követelés kérdésében. A román külügyminiszter kijelentette, hogy szerinte csupán arról lehetne szó, hogy a szovjet elismerje a kisebbségek védelmére érdekében eddig létrejött intézkedéseket.

— A kisebbségi kérdés újabb rendezésére

„A kisebbségi probléma megoldatlansága fokozza a gyűlölködést, sőt háborút idézhet elő”

— Megnyílt a tizedik kisebbségi kongresszus —

Bernből jelentik: A szövetségi palotában ma nyílt meg a tizedik európai kisebbségi kongresszus. A megnyitó beszédet Wilfa: elnök német nyelven mondotta el. Bevezető szavaiban kifejtette, hogy azért van nagy jelentősége a tizedik konferenciának, mert egyrészt általános kisebbségvédelmi határozatot akarnak hozni Lengyelország javaslatára, másrészt pedig azért, mert azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy ne kérjenek-e a Szovjet-Öz az esetleges Népszövetségbe való belépése előtt kisebbségvédelemről szóló nyilatkozatot?

Az elnök beszéde további részében elmondotta, hogy tíz év óta a kör több állam belépésével bővült. A kongresszus jóakaratu befolyása a Népszövetségen keresztül, a legtöbb állam kisebbségi politikájára vonatko-

nincsen szükség — hangoztatta Titulescu — mert a kisebbségek jogait kellőleg biztosították. — Romániában — jelentette ki a Petit Parisien munkatársa előtt Titulescu — a kisebbségek a legteljesebb jogokat élvezik. Vallást, közoktatási és kulturális kérdésekben teljes jogegyenlőség uralkodik. Romániában minden polgár egyenlő joggal bír — folytatta Titulescu — a jogok és köteleességek tekintetében nincsen különbség, román-e valaki vagy kisebbségi.

zón, eddig igen csekély volt, sőt a fejlődés az utóbbi időben inkább visszafelé haladt. Wilfa: elnök beszédében megemlítette azt a következményt, amelyet az alakuláskor, 1925-ben kimondtak, mely szerint, minden állam minden népcsoportja kulturális akaratát figyelembe kell venni. A kisebbségi probléma megoldatlansága fokozza a gyűlölködést, sőt háborút okozhat. Miután a nemzetiségek háboru esetén a legérzékenyebben lennének érintve, a kiküldötteknek kell megoldást találni a kisebbségek helyzetére vonatkozóan és az új háború megelőzésére. A kongresszusnak másodsorban határozati javaslatot kell készíteni arra vonatkozólag, hogy a Szovjet esetleges Népszövetségbe való belépése esetén, a Szovjetunió területén éhezõ embert megeknek segítyt nyujthassanak.

Bukás előtt az amerikai nagy sztrájk

A szövőiparosoknak csupán ötven százaléka sztrájkol — Véres összeütközések

Newyorkból jelentik: Az amerikai nagy sztrájk hadszíntere egyre jobban megélénkül. A délkarolinai hatóságok mozgósították a nemzetőrséget, mert a sztrájkolók állítólag megrohanással fenyegetik a gyárat, amelyekben sztrájkőrök dolgoznak.

Hollywoodban letartóztattak két férfit és két nőt, mert azzal gyanúsítják őket, hogy a sztrájk céljaira egyik löszraktárból nagymennyiségű dinamitot loptak. Nagy izgalom keletkezett, mert az egyik gyárból 9 tonna dinamit tűnt el. Ezért a múlt éjjel az összes hatósági embereket mozgósították, hogy a dinamit előkerítsék. Attól tartanak ugyanis, hogy a dinamit kikristályosodik és ebben az esetben a legveszélyesebb rázkodtatás következtében is borzalmas arányú robbanást okozhat.

A zavaros sztrájkhelyzetet egyébként a kommunista izgatók a maguk javára igyekeztek kihasználni és hevesen agitálnak. Különösen vesze-

delmes mozgalmakat indított Anne Burlac ismert amerikai agitátornő, aki

vérontásra buzdítja a sztrájkolókat.

Dormann sztrájkvezér felhívással fordult a frontharcosokhoz, hogy a sztrájkolókat részesítsék erkölcsi támogatásban.

Több déli államban a munkaadók a sztrájkőrök segítségével a munka megindítását tervezik. A gyárak az államok kormányzóitól katonai segítséget kértek a sztrájkőrök védelmére. A gyárak legnagyobb részét már gépfegyveres katonai és rendőri csapatok őrzik.

A szövőipari munkások sztrájkjában megtörtént az első vérontás. Bockford északkarolinai városban a sztrájkolók körülkerítették egy gyárat, amelyben sztrájkőrök dolgoztak. A rendőrök siettek a körülkerített munkások segítségére, de a sztrájkolók ellenállottak,

mire a rendőrök fegyverüket használták és

egy férfit, valamint egy nőt súlyosan megsebesítettek.

Észak- és Délkarolinában eddig 200 gyár szüntette be a munkát, míg 220 tovább dolgozik. A sztrájkolók Karolinában vallásos jellegű szabadteri előadásokat tartanak. Ezek az előadásokon a sztrájkvezérek imát mondanak, amelyben arra kéri az Istent, hogy vezesse győzelemre a munkásokat az emberi igazságért folytatott harcukban.

Az imákat a felizgatott tömeg zokogó „Amen” kiáltása kíséri.

Roosevelt továbbra is ragaszkodik semleges álláspontjához mindaddig, amíg nem tudja pontosan, hogy mennyi munkás vesz részt a sztrájkban. Ha a sztrájk önmagától nem omlik össze, a nemzeti munkaadó tanács felajánlja közreműködését.

Az amerikai szövőipari munkásoknak csupán ötven százaléka sztrájkol. Háromszázezer ember közül 148.980 lépett sztrájkba.

A sztrájkolók főhadiszállásán

nagy az elkeseredés a dolgozó munkások miatt, miután azt remélték, hogy a sztrájk száz százalékos lesz.

Itt említjük meg, hogy Havannában a helyzet egyre komolyabb. A sztrájkolók a város 58 helyén bombát dobtak. Szerencsére emberéletben nem esett kár, csupán kisebb anyagi kárt okoztak. Az izgalom egyre nő és a kormány állandó minisztertanácsot tart.

A román kötvények hamisítói a budapesti törvényszék előtt

A román állampolgárságu bűnösök fölött a román hatóságok ítélkeznek

Budapestről jelentik: Az itteni rendőrség még az elmúlt tavasszal, mint emlékeztetés, veszedelmes kötvényhamisító-társaságot leplezett le, melynek tagjai 5000 lejes román kötvényeket hamisítottak. A rendőrség még a kötvények forgalombahozatala előtt elfogta a társaság legtöbb tagját és az ügyészség papírpénzzel egyenlőnek tekintendő hitelpapír-hamisítás büntette címén emelt vádat a hamisítók ellen. Az ügy tegnap került a bíróság elé.

A vádirat utal arra, hogy Janovits Péter, Izsák Henrik és Hirsch Hermann román állampolgárok beszéltek rá a társaságot a kötvényhamisításra és a hamis kötvényeket ők is rendelték meg Glaser nyomdájában. A román állampolgárok felett a romániai hatóságok foghatnak ítélkezni. A mai tárgyaláson a vádlottak tagadták a terhükre rótt cselekményt és a bíróság a tárgyalás folytatását szeptember 13-ára halasztotta.

Országúton

Írta: EUGÉNE DREVETON

A számarhuzta kordé ott kocogott a poros országúton, a juliusi napfényben. Kora délután volt, a naptól áttűzesedett levegő olyan forró volt, az országút mentén elhúzódó rét olyan szikkadt, kiégett, hogy némi fantáziával valami afrikai faluban képzelhettem magamat.

Magam is tikkadtan, hőségűtől, szomjuságtól gyötörtően baktattam az utszélén, egyebet se kívántam, mint hogy tető alá jussak, védő árnyékba s egy korty ital hűsítse kiszikkadt torkomat. Örület volt ebben a nagy hőségben nekiindulni!... apró tűzkarikák forogtak a szemem előtt, a fejem zugott, de csak menjem... mentem...

A kordé vagy félkilométernyire előttem dűcögött. Mellette egy férfi, meg egy nő. Hevesen hadonászva beszéltek, bizonyára veszekedtek, közben meg-megálltak s ilyenkor a kordé csak ment tovább. Így a kordé jó messze volt tőlem, de ők e sok megállással egyre közelebb. Már csak néhány méternyire voltak, mikor a nő kezében tartott batyut egyszerre a férfi fejéhez vágta és így kiáltott:

— Elég... nem megyek tovább!

és leült az utszélre. Rongyosak voltak mind a ketten, csavargók. A férfi izmos, napharintotta, vagy huszonöt éves fickó, szélesen nevetve felkapdosta a batyuból szétrepült irásokat és rongyos zekéjébe sülyesztette. A batyut magát otthagytá.

— Annál jobb!... legfőbb ideje, hogy lerázzalak a nyakamról. Fő, hogy az irásaim nálam legyenek!

Már szaladt is a számar, a kordé után, a nőre többé rá se nézett.

Megálltam a nő mellett. Piszkos volt, rongyos, de nagyon szép. Alig lehetett huszéves. Dus, boglyas haja szőke, mint az érett buzakalász, a szeme acélszürke, az arca mint a forró naptól érlelt hamvas barack. Piros száját harapdálva, szipogva sirt. Nagyon megsajnáltam.

— Miért sirt?

— Az a gazember... már megint... megvert!

— Miért?

— Mert... mert nem akarok a majorokban sorra koldulni... szégyellem...

— A férje?

Sokat jelentő vállvonogatás volt a válasz.

— Két éve élek a nyomorulttal... — sirt tovább — de most már elég... maradjon magára a gazember, a piszok!... utálom!...

— Hogy kerültek össze?

— Elcsalt a jó helyemről... volt szép fizetésem, szerettek, megbecsültek. Addig járt az ablakom alá, addig könyörgött, míg engedtem. Jóképű legény volt, meg hát olyan szépen tudott beszélni, akár egy imádságos könyv. Igérte, hogy feleségül vesz, rendesen fogunk élni. Az ám!... hiszen van becsületes mestersége, kitanulta az asztalosságot, érti is a mesterségét, de ha csak egy sou van a zsebében, nem nyugszik, míg el nem issza!... engem meg veréssel kényszerít a koldulásra. Átok az ilyen ember... tiszta átok!... Boldoguljon egyedül... Szegény jó anyám, apám, ha tudnák, mi lett a lányukból!

Mondom, nagyon megsajnáltam, összekotor-tam minden aprópénzemet, a kezébe csuszattam, szinte én szégyeltem az alamizsnát. Hálálkódva

köszönte, majd feltérdelt és megragadta a kezemet:

— Nézze... visszajön... ne hagyjon itt... segítsen!... megint megver... talán megöl!

A csavargó csakugyan visszafelé tartott, a kordét is visszafordította. Nem akartam egy utszéli kolduslány lovagjává szegődni, de mégis jónak láttam a közelben maradni, hogy, ha kell, megvédjem szegényt a brutális fickóval szemben.

A csavargó már ott állt a leány mellett. Semmit sem szólt, csak leült ő is, átkarolta a lányt és nagyon szeliden, gyöngéden magához huzta. Szép fiú volt, villogó feketeszemű, vakító fehér fogu. A leány elkökte, a fiu megint csak átkarolta, a leány durván, kemény kis öklével döngötte a fiu mellét, ocsmányul szitkozódott, a fiu csak szeliden morgogva csitította és nem engedte el a derekát.

— Gyerünk, Mária, — hallottam a fiu hangját — tudod, hogy szeretlek, te is szeretsz... csak nem akarsz itt maradni az utszélén!

A leány, talán csak a forma kedvéért, egy kicsit még ellenkezett, de már jóval lágyabban, türte, hogy a fiu ajkát az ajkára tapassza, hogy felrángigálja, kézenfogja és ment vele illedelmesen a kordé után... Vissza se nézett, pedig tudta, hogy ott bujkálok a közelben, hogy meg akarom védelmezni a gyilkosától.

Szorosan egymáshoz simultak... a hóhér és áldozata... úgy mentek tovább... Sokáig néztem utánuk, míg csak a felkavargó por el nem nyelte őket... Az utszéli vándorokat. Ennyi durvaság és ennyi szerelem!... mert bizonyos, hogy ezek így fognak megöregedni, egymással verekedve, egymást szeretve... így is fognak meghalni, egymás karjaiban egy utszéli árokban...

Szinek és epizódok az aradmegyei királyi vadászon

Mihály nagyvajda elromlott vadászfegyvere — Menü az udvari étkezőkocsiban — Derüs hangulat és jó eredmény a vadászon — Milyen a királyi hálókoCSIja

(Chisineu-Cris, az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától.) Tizenegy elegáns vagon a chisineui pályaudvar harmadik vágányán, a kocsikban sürgés-forgás, a vonat mellett királyi gárdisták állanak őrséget, az állomáson áhítatos csend: Őfelsége Károly király és kísérete még a vonatban van. Egyszerre hat gárdista felfelődik, kettő a királyi vagon lépcsőjéhez, kettő az állomási váróterem bejáratához, kettő a kijáratához siet, merev vigyázással, a vagonajtó kinyílik: a király és Mihály nagyvajda indulnak. Őfelségén barna vadászkabát, szürke nadrág, ugyanolyan harisnya, fején fehér kalp, mögötte Mihály nagyvajda, majd nyolcukban a kíséret.

A király mosolyogva hálad végig, mellette a trónörökös, aki vidáman beszélget a kíséretében levőkkel, néhány perc és az aradi megyei prefektúra autója már a távolban száguld, a többi gépkocsi utána. Aradmegye felséges vendégei vadászatra indultak...

Talán legnagyobb öröme a vadászatban Mihály nagyvajdának van, aki máris passzionátus vadász és két nap alatt sikeres eredményt ért el. Miután a trónörökös nem hozta el adjutánsát, a vadászat egész tartama alatt Wirbitzky Leopold tartózkodott a nagyvajda mellett. A chisineu-crisi származású férfi különben ma a királyi udvarban tölt be a nagyvajda mellett jelentős szerepet. A trónörökös kétnapi vadászatának eredménye:

Hétfőn: 14 fogoly, 1 fácánkakas, 4 gerlice, 1 gém.

Kedden: 12 fogoly, 3 fűrj, 2 fácán, 4 gerlice.

A hétfői vadászon a nagyvajda kedvenc vadászfegyvere elromlott, ma már korán reggel megcsináltatták az egyik chisineui cégnél és Mihály nagyvajda ma délelőtt már kedvenc fegyverével vadászhatott.

Királyi atyja rendkívüli gonddal vigyáz arra, hogy a vadászat fáradalmait ne erőltessék tui. Kedden délután, amikor autója szállt, indulás előtt magához intette Wirbitzky Leopoldot, akinek utasítást adott, hogy ha a nagyvajda elfárad a vadászat alatt, üljön vele kocsiba és térjen vissza a vonatához. Erre azonban nem volt szüksége, a tizenhárom éves trónörökös nagyszerűen bírta a fáradalmakat. Hozzáértők szerint, ma most komoly versenytársa régi vadászoknak...

Az este beálltával a vonat a legközelebbi állomáshoz megy, ahol felveszi a vadásztársaságot. Pár perc alatt ismét az állomáson áll a csodálatosan szépen kivilágított udvari vonat. A kocsikban átöltözés, a szakácsok, lakájok sűrűnek-forognak, előkészületek a vacsorára. A hétfő esti menü:

Kaviár és sandiwch, portugál leves, kacsapecsenye, narancskrém, háromféle bor, francia kenyér.

A hétfő esti vacsora egyik érdekes epizódja:

A királyi vadászatnak egynapos vendége volt Páreanu Barbu tábornok, csendőrségi főparancsnok. Tegnap este a tábornok is hivatalos volt a királyi vacsorán, azonban kiderült, hogy a csendőrségi főparancsnok, aki inspekciós körúton van, nem hozott magával diszgyenruhát. Lemondóan jelentette ki Illasevici udvari marsallnak:

— *Ma este a macskaasztalnál vacsorázom. Nem vehetek részt az udvari vacsorán, nem hoztam el a diszgyenruhám.*

Az esetről tudomást szerzett Őfelsége, aki nyomban kijelentette, hogy a tábornok jöjjön ebben a ruhában, amiben van. A csendőrségi főparancsnok természetesen nyomban eleget

tett a királyi parancsnak és résztvett a jó hangulatban lefolyt királyi vacsorán.

A mai ebéd majdnem három órakor kezdődött, mert az udvari vonat a különböző irányból érkező más vonatok miatt csak háromnegyed három órakor indulhatott az őrháznál várakozó vadásztársaságért. Három óra tájban kezdődött meg az ebéd, amelynek menüje ez volt:

Makkaroni pudding, fiatal liba, csokoládékrém, gyümölcs. A királyi asztalon ma a Zselenszky uradalom által küldött magyar barack is helyet foglalt.

A késői ebéd miatt a tervezett négy óra helyett majdnem háromnegyed öt lett, mire megkezdődött a délután vadászat.

A hétfői kedvezőtlen idő dacára az eredmény jó volt. Pontosan 136 fácánt és foglyot ejtettek el, ezenkívül Mihály nagyvajda egy gémot is lőtt, ma pedig 330 fácán, fogoly és gerlice érkezett a teherautón vadászszákmányként.

A mai napon összeállították a további programot is. Ma Adea környékén, majd Simandul mic-on folytatódott a vadászat, este hét órakor pedig az udvari vonatot a padureni-i állomásra vitték. Szerdán Siciu és Sanmartinban lesz vadászat, az éjszakát pedig az otlacai állomáson töltik a magas vendégek. Csütörtökön Otlaca környékén folytatódik a vadászat és csütörtökön este, vagy

pénteken reggel utazik tovább Őfelsége és kísérete Aradon keresztül Saravale és Sanicolau-mare felé.

Pénteken délután Fibisen kulturstélyen vesz részt az uralkodó és a trónörökös, szombaton Tomnaticon töltik a napot innen továbbutaznak Sarmisegethuzára, ahol a vasárnapot töltik és vasárnap éjszaka, vagy hétfőn reggel a király és kísérete visszatér Bucurestibe.

Az udvari vonat belülről csodálatosan szép. A királyi kocsija két hálófülkéből, egy szalonból, garderozból és fürdőszobából áll. Az egész kékszinű. A vagonnak saját fűtése és világítása van. Ez még német gyártmány, de

már készül az új udvari vonat, amely — aradi gyártmány lesz. Az udvar ugyanis tíz vagonból álló udvari vonatot rendel meg az aradi Astra-gyárhoz.

Az ebédlőkocsi is csodálatosan szép. Két részre oszlik, az egyik rész modern szalon, a másik 24 személyes ebédlő, barokk-stílusban, pazar villanyvilágítással. A kocsi végig hatalmas, nagyértékű perzsa-szőnyeg.

A vonaton három autót is hoztak Clujról. Őfelsége tizenkét hengeres Hispano Suiza kocsija, amellyel néha 160 kilométeres óránkénti sebességgel halad az uralkodó, egy Imperial Cryster, valamint Mihály nagyvajda nyolc hengeres Fordja. A kocsik a vadászat tartama alatt a vagonokba raktározva maradnak: a királyi gépkocsi nem való a sáros chisineui utra...

Este tizenegy óra... a vacsorának vége. Az ebédlőablakon át látni Őfelségét az asztal mellett, cigarettázik és beszélget kíséretével... de reggel korán kell kelni a vadásztársaságnak... Őfelsége feláll... párperces beszélgetés még, majd visszavonul. A frakkos urak a többi vagonba mennek, gyors haditanács a másnapi programot illetően. Ciorogariu Jenő aradi vadászati felügyelő irányítása mellett készül a másnapi tervezet... Már nem sokáig látni együtt a vadásztársaság tagjait. Lassankint elsötétülnek a vagonablakok... a királyi vonat utasai alszanak...

A faluban éjfél ut a toronyóra...

A vonat előtt egyhanguan kopognak a felalá sétáló gárdisták csizmái...

Marosi Rudolf.

Még 4 nap

van a
Mentősorsjáték

huzásáig!

SIESSEN
!! sorsjegyet vásárolni !!
1 sorsjegy 50 Lei.

Főnyeremény: 3672

250.000.— Lei.

Huzás: Szeptember 9-én.

Kapható: minden trafikban, valamint a főelárusítóknál: **GOLDSCHMIDT BANKBAN, IPAROS BANKBAN, KISHITELBANKBAN és SÁNDOR IVAN & CO.-nál.**

Váratlanul betiltották az unitárius egyház zsinati főtanácsának ülését

Clujról jelentik: Az unitárius egyház zsinati főtanácsát, mint ismeretes, szeptember 1—5-ig terjedő napokra gyűlésre hívták egybe az erdélyi Cristur községbe. Az egyház a gyűlésekre, valamint az azt követő ünnepekre külön engedélyt nem kért, mert még egy 1922-ben kelt rendelet biztosítja az egyháznak az alkotmányos ülések szabad megtartását. Ennek ellenére, már augusztus 31-én felhívták a cristuri hatóságokhoz Kátóna Ferenc esperest és dr. Abrudbányai Ede felügyelő gondnok, országgyűlési képviselőt és szavukat vették, hogy az alkotmányos gyűléseken államellenes kérdésekkel nem foglalkoznak. Amikor ez megtörtént, kijelentették, hogy a gyűlés megtartásának semmi akadályja nem merül fel.

Szeptember 1-én ezrével érkezett a tömeg Cristurra. Előtte való nap délutánján érkezett meg dr. Boro György püspök is, akit a hívők egész serege várt a pályaudvaron. Az üdvözlő beszédek sorát a vármegyei prefektus képviselőjében megjelent közigazgatási tisztviselő nyitotta meg, majd amikor a városba érkezett a püspök felvirágozott hintója, a püspököt a város polgármestere üdvözölte. Mindenkit meghatott az ő-királyságbeli városvezető üdvözlő beszéde és annál meglepőbben hatott a délutáni órákban elterjedt hír, mely szerint még sem engedélyezik a zsinati gyűlést és a vele kapcsolatos egyháztársadalmi ünnepeket. A hír igaznak bizonyult. A csendőrség vezetője, valamint a járási főszolgabíró közölték dr. Abrudbányai képviselővel, hogy miután a gyűlésekre külön engedélyük nincsen, úgy a gyűléseket, mint az ünnepeket betiltják. A megdöbbent tömeg, amikor hírül vette, hogy hiába sereglett Erdély minden részéből Cristurra, hogy a zsinati gyűlésen résztvegyenek, némán széteszlottak. Az egyház vezetősége nyomban intézkedni próbált, azonban minden hiába volt, mert nem tudtak bejutni a Clujon időzött Bianu Jenő dr. sziguranca vezérigazgatóhoz, aki a gyűlésekre engedélyt adhatott volna.

CORSO-mozgó mai műsora!

5, egynegyed 8 és egynegyed 10 órakor!
Gusztáv Fröhlich

Amiről az asszonyok álmodnak!

Jön! HARRY PIEL a távolbalátó készülék és egyéb technikai eszközök segítségével elkészített eddigi legjobb filmje:

A világ álarc nélkül!

2 hónapig körülbelül
2 X naponta

.....leiert egy tökéletes fogápolást végezhet. Mert Nivea fogpaszta-lágy, könnyen habzó, egészen csodás ízű - ápolja fogait, egyúttal kiméli azokat és lehetét tisztává és üdévé teszi. Csak elsőrangú nyersanyagok...
Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov

Slavescu pénzügyminiszter nyilatkozik

A BELFÖLDI KÖLCSŐNRŐL és a legfontosabb pénzügyi problémákról

A patenta-fixa rendszere módosításra szorul — Hova fordítja a kormány a belföldi kölcsönt

Brailából jelentik: A kereskedelmi és ipar-kamarában Slavescu pénzügyminiszter nagy beszédet mondott, amelyben részletesen foglalkozott az ország gazdasági életének fontosabb problémáival. A patenta-fixa rendszerével foglalkozva kijelentette, hogy

elismeri, hogy ez a rendszer módosításra szorul,

mert hiszen az utóbbi évek folyamán csökkent a forgalom. Igéretet is tett arra vonatkozólag, hogy 1935. januárjában újból megállapítják a patenta-fixa kivetéséhez szükséges reális alapokat.

A költségvetésről beszélve a miniszter hangsúlyozta, hogy a huszmilliárdos költségvetés a minimumot jelenti, amit e téren el is lehet érni. Ezt a költségvetést minden áron realizálni kell.

A gabonaprémiumok kérdését érintve, ezeket mondotta a miniszter:

— Az 1931-ben, az akkori kormány által bevezetett prémiumrendszer során hátralekban maradt mintegy 220 millió lejnyi kivételi jutalék kifizetése nem lehet pótlelező ráknézve. Amikor hatalomra jutottunk, sokmilliárdnyi kincstári adósságot találtunk, amelyet nem tudunk megfizetni. A jelenlegi inkasszóból a napi szükségleteket fedezzük. Mi is bevezettük a prémiumrendszert az árpa és a tengeri exportjánál, azonban most a Nemzeti Bank azonnal

folyósítja a prémiumot, mihielyt az eladó beszo-lygáltatja külföldre vitt árujáért kapott devizáit.

— A belföldi kölcsönből először a hadsereg, azután a közegészségügyi közszolgálat részesül és megfelelő összeget juttatunk majd utépítésre is, valamint az ország kincseinek értékesítésére.

A valutastabilizációval kapcsolatosan a miniszter odanyilatkozott, hogy felmerültek ugyan bizonyos megfontolatlan emberek által forgalomba hozott tervek, ezek azonban csak pillanatnyi hatást hoznának, mint a morfi-um-narkózis. A reakció annál súlyosabb lenne.

— A mi valutánk nem beteg — mondotta Slavescu miniszter — hanem az emberek betegek... A restabilizáció nem járna eredmény-nyel és azok, akik ma hirdetik, később kétség-telenül megbánják, hogy ezt tették, mert maguk is rájönnek tévedésükre.

— A hadikártalanítások összege hatmil-liárdra rug — folytatta a miniszter — és ezzel kapcsolatosan minden kötelezettség nélkül ki-jelenthetem, hogy a második kibocsájtásu bel-földi kölcsön kibocsájtásánál a károsultak jégyszései is szerepelnek majd, de csak bizo-nyos mértékig.

Slavescu pénzügyminiszter genfi útját egyébként elhalasztották.

Japán csapda — Oroszországnak

A moszkvai japán követ feltűnést keltő ajánlata — Fokozott mértékben folynak a háborus készülődések — Tűz a mandzsu császár palotájában

Párisból jelentik: A Petit Parisien mai száma moszkvai tudósítás alapján érdekes orosz-japán tárgyalásokról számol be. A lap szerint Ota moszkvai japán nagykövet tegnap felkereste Litvinov külügyi népbiztos helyettesét és előterjesztette neki a japán kormány legújabb javaslatát. A japán javaslat békés szándékok ürügye alatt nem más, mint ügyes fogás a Petit Parisien információja szerint.

A japánok ugyanis azt ajánlják, hogy úgy a Szovjet, mint Japán vonják vissza csapataikat a mandzsu határról és rombolják le az ott emelt védőműveket.

A párisi lap munkatársa szerint, a japán béke-ajánlat csak csapda. Ha az oroszok visszautasítják ezt a látszólag „békés” megoldást, akkor a világ előttük felelősek a keleti háborúért, ha azonban elfogadják, akkor háboru esetén nagyon kellemetlen helyzetbe kerülnek. A japán hadvezetőségnek ugyanis taktika-szemponthból semmit sem jelent, ha csapatait a mandzsu határról néhány kilométerrel hátrább vonja, viszont Oroszországnak a megá-llapodás esetén le kellene mondania Vladi-

vosztookról és az összes tengerparti erődkről.

Ebben az esetben a Szovjet teljesen ki-szolgáltatná magát a japán támadásnak.

A japán tengeri hadgyakorlatok egyébként kínos hatást váltottak ki Oroszországban.

A hadikészülődéseket azóta még lázasabb tempóban folytatják.

A vladvosztoki kikötőbe nap-nap után újabb hajók futnak be, amelyek a Fekete-tengeri és Északi-tengeri kikötőkből fegyvereket, mu-niciót, hadifelszerelést és élelmiszereket hoz-nak. A mandzsu-orosz határon a Szovjet be-fejezte a drótsövény építését. A határ közelé-ben számos repülőteret létesítettek.

■ Csang Csung Fui mandzsu császár pa-lotájában eddig ismeretlen okból tűz keletkezett, melyet a tűzoltóság egy óral kétségbeesett erőfeszítéssel elfojtott. A császár a tűz alatt magánlakosztályában tartózkodott, miután a palotának erre a részére nem terjedt át a tűz. A lángok először a császári udvarmester hi-vatalából törtek elő. Japánban a tűz nagy fel-tűnést keltett és a sajtó nyíltan hangoztatja, hogy gyújtogatás történt. A mandzsu csendőr-ség a tüzzel kapcsolatban letartóztatott 24 em-

bert, köztük három akadémiai udvari tiszt-cselőt is.

Itt írjuk meg, hogy varsói jelentés szerint tegnap három egységből álló orosz hajóraj kö-tött ki Gdynia lengyel kikötőben. Az orosz tengerészek látogatását előre jelezték és a len-gyel haditengerészet hivatalosan fogadta őket. A hajóraj parancsnokai ma Varsóba ér-keztek, ahol számos ünnepséget rendeztek tiszteletükre.

Sándor jugoszláv király egy-órás kihallgatáson fogadta Tatarescu miniszterelnököt

Magas kitüntetést kapott Románia mi-niszterelnöke

Belgrádból jelentik: Sándor jugoszláv ki-rály ma kihallgatáson fogadta Tatarescu György miniszterelnököt. A kihallgatás egy óra hosszát tartott, majd a jugoszláv uralkodó a *Fehér Sasrend* nagykeresztjét adományozta a miniszterelnöknek. Kedden este nyolc óra-kor a jugoszláv kormány disztribúciót adott Ta-tarescu tiszteletére.

A posta kézbesíti az összes bírósági aktákat

A posta külön portóköltséget követel a kézbe-sítésért.

Az ügyvédek igen váratlan és egyben kelle-metlen meglepetés érte e héten. Egyelőre ugyszól-ván tanácstalanul állanak a változással szemben, amely míg egyrészt nagyon megdrágítja az igaz-ságszolgáltatást, másrészt lényegesen több munka-terhet ró az ügyvédekre, de az igazságszolgáltatás menetét is lassítja.

A változást egy postaigazgatósági hivatalos értesítés adta tudomására a bírói hatóságoknak, mely elrendeli, hogy a jövőben a peres akták irat-tait, kézbesítéseket és a kézbesítések megtörtén-téről szóló bizonylatokat, azaz bevényeket

a posta csak az esetben továbbítja, hogyha azok megfelelő postabélyeggel vannak ellátva.

A postaigazgatóság értesítése így azt jelentette közelebről, hogy minden bírósági idézés, végzés, ítélet, tanudézés és más perbeli értesítés csak ak-kor megy ki a felekhez, ha megfelelő postai díjat rónak le érte, vagyis, ha postabélyegekkel látják el a bírósági aktát, de le kell róni a megfelelő postabélyegért azért az értesítésért is, mely a kézbe-sítést igazolja, vagyis nemcsak az elküldésért jár postabélyeg, hanem a kézbesítés igazolásáért is.

A dolog annyira új, hogy még nem alakult ki teljesen az új rendszer minden jellege, ugyanis egyelőre még bizonytalanság uralkodik abban a tekintetben is, hogy milyen összeget számítanak a kézbesítések különféle nemeiért.

Az eddigi rendszer szerint fényleg megkellett fizetni a bírósági kézbesítéseket és most még ezek-hez a költségekhez hozzájön a postai kézbesítés díja is. Régebben ha a felek posta útján akarták kikézbésíteni az idézéseket, vagy végzéseket, akkor ezt külön kérték és ezért érthetetlen a rendelet, amely végeredményben elrendeli, hogy ezentul min-dent a posta kézbesít ki.

A legújabb rendelkezésről különben már hirt adtunk annak idején, amikor a postafőnökségen megkezdtek a postások oktatását a bírósági kéz-besítvények kihordását illetőleg. Az új rendelkezést a szeptember ötödikén Oradean megkezdődő or-szágos ügyvédgyűlésen szóvá is teszik és való-szinűleg állást foglalnak a rendelet végrehajtása ellen, amely módfelett megdrágít minden pereske-dést és amely díjazás tulajdonképpen már egyszer, amikor a bírói kikézbésítést amugy is fizetni kell, kiegyenlítődik. Ügyvédi körökben érdeklődéssel várják a postai kézbesítés ügyének tovább fejlő-dését.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapestén a következő újságárusoknál kapható:

A „Hungaria” nagyszálloda újságárusánál.
A „Carlton” szálloda újságárusánál.
A Keleti pályaudvar főcsarnokában levő nagy újságbódében.

Vandál merénylet Aradon

Fábián Gábor mellszobra ellen

A merénylő ledöntötte a parkban levő ércszobrot — Dr. Ursu János interimárbizottsági elnök nyilatkozata

Általános felháborodást és megdöbbenést keltett néhány nappal ezelőtt egész Erdélyben az a hír, amely a careimarei, nagy művészi értéket reprezentáló Kőlesey-szobor megcsönkítéséről számolt be. A műemléknek a fejét — mint ismeretes — sőtétben dolgozó tettesek vasfűrészsel távolították el helyéről, tönkretéve a városnak ezt a régi, patinás műemlékét. A careimarei kulturótrány minden nemesen gondolkodó ember jogos felháborodását váltotta ki és annál sajnálatosabb, hogy

hasonló szoborrombalási kiréret történt hétfőről keddre virradó éjszaka Aradváros főutonalának közepén álló parkban,

ahol az evangélikus templom előtti parkrészen a város áldozatkészsége két egykori nagy fiának, Csiky Gergelynek és Fábián Gábornak állított egymással szemben magas kőtalapzatra emelt ércszobrokat. Mindkét magas kőoszlop fölé egy-egy bronzbaöntött mellszobor került, megörökíteni kívánva Arad két nagyirú fiának, az egykori szünműirónak és a kiváló műfordító-szépírónak arcvonásait. A két szobor magas kőoszlopának két oldalát félkörívesen alkotott kőpadokká képezte ki művésziük, amelyekhez virággruppá körített kőlépcsők vezetnek fel. Mindkét szobor oszlopára csupán csak neveiket véste be a hálás utókor azoknak a férfiaknak, akiknek ezuton kívánta megörökíteni emlékezetét.

Merénylet az éjszaka leple alatt

Hétfőről keddre virradó éjszaka egy titokzatos szoborromboló kereste fel a parkot, amely az éjszakai órákban már egyáltalán nincs megvilágítva. A heroztráteszi dicsőségére vágyó merénylő a Fábián Gábor ábrázoló szobor lépcsőzetén felosonva annak baloldalán hágtott fel a díszes kőpadra, hogy onnan felkuszva a kőoszlopára, megkísérelje ledönteni a szobor érc-mellszobrát. A hóhérr köepítmenyven még a kedd délelőtti órákban is láthatók voltak az ismeretlen merénylő sáros lábnyomai, amint megközelítette a kulturális emlékművet, hogy tétér végrehajthassa. A merénylő tervét megkönnyítette az a körülmény, hogy a mellszobor belül hiányosan volt kitöltve a szokásos agyaggal és így aránylag kis erőfeszítésre meglazíthatta talapzatán. A meglazított hüsztot a szoborromboló a kőalapzat felé taszítva, nyilván azt remélte, hogy a zuhanó érc a kővön összetörik. A sors azonban másként határozott.

Az érc mellszobor a kapott taszítás folytán valóban az oszlop alatti kő-padozatra esett,

de ahelyett, hogy szétzúzódni volna, mindössze a műkö-padozatos törte össze harminc centiméternyi átmérőjű körzetben, de sem meg nem repedt, sem be nem horpadt, hanem a lendület erejétől vitetve legördült az esőzések-től felpuhult gyepes talajon az egész emlékmű tövébe. A zuhanás minden bizonyossággal ütött és valószínű, hogy a merénylő, abban a hitben, hogy célját elérte, ugyanekkor el is menekült. A városi parktisztogatók fedezték fel a korareggeli órákban a barbár tettet és

Halálos ítélet Bécsben

Kivégezték egy rablógyilkost.

Bécsből jelentik: A sauktpölneni turista-házban történt rablógyilkosság tettesei, Besdinger Villibald és Eggert Lajos, egyben ma délben ítélték a statáriális bírság. Besdinger a rögtönítélő bíróság kötéltali halálra, míg a 15 éves Eggertet 9 és fél sulyos börtönrre ítélte. Miután a szövetségi török nem élt a kegyelmezés jogával, délután 6 órakor a rablógyilkost kivégezték.

azonnal jelentést tettek róla a város gazdasági hivatalának, amelynek vezetője viszont a városvezetőség délelőtti ülésén tett róla bejelentést.

A megdöbbenő esemény híre természetesen osztatlan felháborodást keltett

és az aradi Magyar Párt részéről Parecz Béla dr. helyettes elnök, városvezetőségi tag még a déli órákban megtekintette a megrongált kulturális emlékművet, amelyről maga is megnyugodva állapította meg, hogy tulajdonképpen megcsönkítva nincs.

csupán talapzatától választotta el a merénylő az ércmellszobrot.

Az Aradi Közlöny munkatársa, visszatérve a helyszínről, ahol az eddigi megállapításokat tette, a megrongált szobor ügyében kellő felvilágosításokért Ursu János dr. bizottsági elnökhöz fordult, aki a következőket jelentette ki:

— Arad városához már huzamosabb idő óta érkeznek jelentések és panaszok hasonló esetek miatt. Főleg az aradi temetőekben fordultak elő ilyen kísérletek, melyeknek célja az, hogy az emlékszobrok fémi-részeit eltulajdonítva értékesíthessék a titokzatos tettesek. Véleményem szerint — mondotta Aradváros vezetője — ebben az esetben is ugyanezzel a

Ki volt Fábián Gábor?

— Most is Aradon lakik az unokája és dédunokája —

Író és műfordító volt, aki 1795. dec. 28-án született és Aradon 1877. dec. 10-én halt meg, tehát 82 évig élt. Nagyműveltségű apja, aki ref. esperes volt, nagy gondot fordított fia nevelésére és fiatalon beleoltotta a költészet, az irodalom és a nyelvészet iránti szeretetet. 1821-ben ügyvédi oklevelet kapott a budapesti egyetemen. 1824-ben ügyésszé nevezték ki az aradmegyei siriai Bohus-uradaiomba. 1825-től 1826-ig Budán folytatott ügyvédi gyakorlatot, majd újból elfoglalta iénves pozícióját a Bohus-uradalomban és egyben Aradra költözött. Ebben a magas tisztségében 1847-ig működött. Az 1848-as események őt is a hazafias tettek terére szólították. Tevékenyen működött közre a rend fenntartása érdekében, elnöke lett az aradi 48-as sajtóbíróságnak és később tagja a forradalmi vésztörvényszéknek. Az első aradmegyei képviselőválasztáson is elnöként működött, követté is választották és a pesti, majd a debreceni országgyűlésnek is tagja volt. 1869-ben szintén követté választották Aradmegyében. 1849-ben a hét-személyes tábla bírájává nevezték ki. A világsi fegyverletétel után ő is elbujdosott Aradról, majd önként jelentkezett és Aradra internálták az osztrákok. 1854-ig az osztrák hatóság felügyelete alatt élt curtici-i birtokán családjával és ideje legnagyobb részét irodalmi munkássággal töltötte el. Miután Magyarországot 1867-ben kibékült Ausztriával, Fábián Gábort Aradon 1869-ben országgyűlési képviselővé választották. Hajlott korára való tekintettel ekkor teljesen visszavonult a politikai működéstől és erejét az irodalomnak, főleg a műfordításoknak szentelte.

Az Akadémia még 1832-ben tagjává választotta. Tagja volt a Kisfaludy Társaságnak is. Nemes izlésű, nagyműveltségű térfi volt, aki sok önálló művet írt és fordított a nevelésről, a nyelvtudományról, írt költeményeket, szépirodalmi műveket, 7 kötetben lefordította Cicero összes leveleit, továbbá a halhatatlan latin író műveinek filozófiai részeit. Általában nagy szeretettel foglalkozott a római klasszikusokkal, akiknek műveit tökéletes fordításban ismertette meg a magyar közönséggel. Még Hafiz perzsa költő munkáiból is fordított, de átültette Tocqueville Eleknek „Amerikációja” című világhírű művét és Heinsius Tiyadar-

bünszövetkezettel állunk szemben, amely a telefonhuzalok és a temetői emlékművek rendszeres csonkításával foglalkozik, hogy a bronz- és rézrészeket beolvastva értékesíteni kísérelhesse meg.

A városvezetőség minden esetre helyreállítja az emlékművet és gondoskodik fog róla, hogy hasonló esetek ne ismétlőd-hessenek meg.

másfelől pedig biztonságba helyezhesse a szobrokat.

A város gazdasági hivatala jelentette az esetet egyébként a rendőrségnek is, amely megindította a nyomozást a szoborgyalázók kézrekerítésére.

Elszállították a ledöntött szobrot

Fábián Gábor talapzatáról ledöntött mellszobor a késő déli órákig hevert a kö-emelvény talapzatánál. Ekkor a városi gazdaság egyik kocsija érkezett ki a parkba és

két izmos munkás felemelve a földről az érc-mellszobrot, elszállította.

Munkatársunk érdeklődött Jac Jenő városi gazdasági tanácsosnál, hogy a városvezetőség tulajdonképpen miért nem állította vissza helyére az egyébként sértelemül maradt műemléket és hová szállították el? Informátorunk a következőket mondotta:

— Utasítást kaptam, hogy a szobor ledöntött érc-részét szekerre rakva a városi tűzoltó-laktanyába szállítsuk át, ahol beraktározzuk. Ezen a helyen a szobor minden esetre biztonságban marad a további kísérletek ellen. Hogy mi lesz a szobor végleges sorsa, erről minden valószínűség szerint a városvezetőség fog dönteni.

nak a házi nevelésről szóló gyakorlati értékű tudományos munkáját is. Kiemelendő műve még Aradvármegye története 1836-ban az Akadémián a prózáról írott tanulmányával keltett feltűnést, amely „székfoglalója” volt a tudomány templomában. Rendkívül sok kisebb-nagyobb értekezést, irodalmi tanulmányt írt, írók, tudósok, költők életrajzát dolgozta fel irodalmi méltatással, de mindezek felsorolása helyszűke miatt lehetetlen.

Fábián Gábor családjával évtizedeken át abban a nagy földszintes házban lakott, amely az Unirei és Iosif Vulcan-uca sarkán áll és amelyet az aradi Kőlesey Egyesület 1880-ban márvány emléktáblával jelölt meg, mert ő ott hunyt el. A házat a Fábián-család néhai Targányi Sándornak adta el, jelenleg pedig egy kereskedő bírja bérben.

Az országos híri tudós és szépíró László nevű fiának, aki Aradmegye főispánja volt, most is Aradon lakik egyik leánya, gróf Porcia Lajosné, született Fábián Ella. A grófi pár háza közelében áll annak a parknak, amelyben a most ledöntött Fábián-szobrot országos ünnepség közepette állította fel 1912-ben az aradi Kőlesey Egyesület. Fábián Gábor unokája és férje kedden ebéd után az aradulnoui járásban levő birtokukra utaztak. Egyébként szintén Aradon lakik az egykori nagy író déd-unokája is, aki leánya néhai Fábián Lajos volt törvényszéki elnöknek és családjával együtt jelenleg gertenyesi pusztáján tartózkodik.

CENTRAL: Premier!
5. 7¼ és 9¼ órakor.

„URIEMBEREK”

Nagyszabásu kalandorkép. — Főszerepői: Clive Brook, Evelyn Brent, Lukács Pál.

SELECT: Reprizpremier!
5. 7¼ és 9¼ órakor:

Leányok a vásáron

Leánykereskedők üzeméből. — Főszerepekben: Liane Haid, Paul Westermeyer.

HIREK

A tudomány vértanúi

Hónapokkal ezelőtt az egyik külföldi újságban jelent meg a hirdetés, amelyben „családos, kétgyermekes, egészséges, negyvenéves férfi ajánlkozik orvosoknak, kórházaknak, hogy — tanulmányozás céljából — rajta műtétet hajtsanak végre, vagy bármily ragályos betegség elleni orvosságot vele kipróbáljanak. Anyagi ellenszolgáltatás megállapodás szerint. Feltételek igen méltányosak.”

Ennek az önfeláldozásnak rugója, amely a hírdetőt a kétségbeesett lépésre kényszerítette, bizonyára szörnyű anyagi helyzet volt, amelyből már semmiféle más kiút nem mutatkozott.

De nagyon sokan vannak a tudománynak oly hősiességű katonái, akik az emberiség érdekében, a társadalom javáért kockáztatják, vagy áldoznak fel életüket. Vannak feltalálók, akik bátran habozás nélkül maguk próbálják ki új gépeket, vegyszerüket, készüléküket, hogy így tegyenek hitet mellettük és felkeltsék irántuk a bizalmat. És hányan, de hányan vannak, akik azután életükkel fizetnek. Nemcsak Galileire lehet rámutatni, aki a börtön, az inkvizíció kegyetlenkedései, száműzetés ellenére is állhatatosan hirdette meggyőződését: És mégis mozog a föld! Hetvenéves korában, betegen, megtörve is szembeszállt minden támadással és hirdette tanát.

Avagy kisebb bátorságra volt-e szüksége de Carro orvosnak, aki Edward Jenner angol sebésznek a tehénhímlővel való beoltásra vonatkozó elméletét elfogadta és hogy annak helyességét bizonyítsa, gyermekeit az új szerrrel beoltatta és hímlőbeteg köze vitte. Nem rettent vissza kockáztatni legdrágább kincseinek: gyermekeinek életét, egészségét, csak hogy az új gyógymód iránt a bizalmat felkeltsse.

Vagy nem hős-e Pettenkoffer tanár, aki hetvenéves korában egy köbcentiméter friss kolera kulturát nyelt le. Bizonyítani akarta, hogy a kolera bacillusok csak ott veszélyesek, ahol a betegség fejlődésére a kedvező előfeltételek megvannak, különben ártalmatlanok.

Vall olasz orvos magára huzta egy sárgalázban elhunytak még meleg ingét, mert azt állította és azt akarta bizonyítani, hogy ez a betegség nem fertőző. A vakmerő orvos életével fizetett a kísérletért.

A hirneves Nothnagel-klinika orvosa, dr. Müller évekig tanulmányozta Indiában a pestis betegségét. Mikor azután hazajött, folytatta tanulmányozásait. Kísérletei közben a bacillusok megfertőzték. Müllert a kórházba szállították. Mindenki tudta, hogy menthetetlen. Ő is. De hősi önfeláldozással a legnagyobb kínok között is állandóan jegyezte a betegség tüneteit, a betegség pusztításának minden fordulatát felírta.

A dicső elődöknek hosszú sora van tehát a legujabb hős, a görög Langudakis orvos előtt, aki — mint Athénből híre érkezik — a rettenetes lepra bacillusával beoltotta magát, hogy úgy a betegséget, mint egy új szerrum hatását önmagán megfigyelhesse.

Régi, sokszor beigazolt mondás: A tudomány utja könnyel, verejtéssel, vérrrel van megjelölve; az emberiség, a művelődés fejlődése lelkes apostolokat és önfeláldozó mártírokat követel.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Igen élénk szél, sok helyen újabb eső. A hőmérséklet emelkedik.

— **Mária anyakirályné Londonban.** Londonból jelentik: Híre jár, hogy Mária anyakirályné magánjellegű látogatásra a legközelebbi napokban ideérkezik. A királyné két-három héten át az angol uralkodó pár balmoralei kastélyának lesz a vendége.

— **Tatarescu pénteken hazaérkezik.** Bucurestiből jelentik: Tatarescu kormányelnök pénteken tér vissza az országba. A kormányfő szombaton és vasárnap a sarmisegetuzai ünnepségeken vesz részt.

— **A NEMZETI BANK A KÖVETKEZŐ KOMMUNIKÉT ADTA KÖZZÉ.** Azon kompenzációk végrehajtását illetően, amelyeknek lejáratát a kormány október elsejében állapította meg, tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy az ezekre vonatkozó kivételi rendelkezések csak szeptember huszadikáig eszközölhetők.

— **Vaida kilép a passzivitásból.** Bucurestiből jelentik: Az Epoca értesülése szerint Vaida csak úgy hajlandó résztvenni a párt központi végrehajtóbizottságának ülésén, ha Maniu nem jelenik meg. Barátai felkeresték Glodenben a volt kormányelnököt, akit csak hosszas rábeszélés után sikerült rábírniok, hogy kilépjen passzivitásából.

— **A kisantant gazdasági konferenciája.** Bucurestiből jelentik: Szeptember huszonegyedikén tartják meg Bucurestiben a kisantant államok gazdasági konferenciája, amelynek során megvitatják — többek között — azokat az okokat, amelyek lehetővé tették a román-csehszlovák gazdasági megállapodás száz százalékban való keresztülvitelét. Megbeszélnek annak a lehetőségét és módját is, miképpen lehetne elejét venni bizonyos pereskedéseknek, amelyek a két állam érdekelteit között indulnak meg. Ilyen jellegű az a per is, amelyet a csehszlovák nagyipar a román állam ellen indított.

— **Magyarország fődelegátusa Genfben.** Bucurestiből jelentik: Gömbös Gyula magyar miniszterelnök ma fogadta Eckhardt Tibort és vele egy óra hosszat tanácskozott. Eckhardt a tanácskozás után kijelentette az újságíróknak, hogy a kormányelnökkel genfi utazásának ügyét tárgyalta meg. Holnap, vagy holnapután Eckhardt Tibor, mint Magyarország fődelegátusa Genfbe utazik a Népszövetség szeptemberi ülészakára.

— **Havazás az Ókirályságban.** Piatra Neamtiből jelentik: A városban és a környéken napok óta esik az eső. Az éjszaka folyamán mintegy öt perccel keresztül havazás váltotta fel az esőt. A hó természetesen azonnal elolvadt.

— **Szépítőművészeti múzeum Istambulban.** Párisból jelentik: Ankarai hírek szerint a török kormány szépítőművészeti múzeumot rendez be az isztambuli Hagia Sofia mecsetben. Ide gyűjtik össze a bizánci és török császárság emlékeit, a hol azokat az idegenek méltó környezetben szemlélhetik meg.

Egy ayolcvannégyéves asszony felmászott a Jungfraura

Zürichi jelentés szerint példátlan turista-teljesítményt vitt végbe Interlaken környékén két nyolcvan év körüli matrona. Frahn 84 éves hamburgi özvegyasszony két vezetővel megmászta a Jungfrau csúcsát s minden baj nélkül tette meg a több mint tízórás kirándulást. Ugyanakkor egy 78 éves svájci „kisasszony”, Buser, thauri lakos éjszakai kirándulást tett a Faulhorn hegy-csúcsára s napnyugtától napfelkelteig szüntelenül járta a hegyeket, mégpedig minden kísérő nélkül.

— **Lovich Gyula temetése.** Ma délután négy órakor nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára halászi Lovich Gyulát. Az aradmegyei főszolgabíró temetésére nagyszámban gyűltek össze barátok, rokon és ismerősök, akik őszintén megsiratták a köztiszteletben állt volt főszolgabíró halálát. Jelen volt a temetésen a magyarpárt kiküldöttje is. Rövid gyászszertartás után megindult a menet a temető felé, ahol örök nyugalomra helyezték halászi Lovich Gyulát.

— **Két súlyos szerencsétlenség a clujli autóversenynek.** Clujról jelentik: A Feleki-uti nagy autóversenynek, melyet az uralkodó is végignézett, két súlyos sebesült áldozata van. Az első szerencsétlenség a versenyek előestéjén történt. A próba-futások alatt a járműforgalmat a versenyre szolgáló uton leállították. A tordai autobus egy teljes órai késéssel indulhatott a Feleki utra és ekkor történt a szerencsétlenség. Bojan Nasztazia 18 éves leány az autobuszt akarta megállítani, kiállt az uttestre, integetni kezdett, közben azonban egy teljes sebességgel rohanó tárgumuresi versenyautó elgázolta. Az autó a gázolás után tovább robbogott. A leányt az autobus utasai részesítették első segélyben, majd a kórházba vitték. Kiderült, hogy lábtörésen, súlyos külső zúzódásokon kívül, igen súlyos természetű belső sebesüléseket szenvedett és életben maradásához kevés a remény. A másik baleset egy motorkerékpáros versenyzőt ért. Román József a verseny közben egy kanyarodót olyan széles ívben vett, hogy az ut mentésén huzódó árokba zuhant. A versenyrendezőség emberei vitték a kórházba. Lábtörést, vállperc törést, súlyos agyrázkódást szenvedett és azonkívül két bordája eltört. Állapota életveszélyes.

— **Magyar politikusok lovagias ügye.** Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a független kisgazdapárt új választójogi javaslata a politikai életben nagy vitát indított. A vita az utóbbi napokban éles személyi összetűzéssé fajult. Eckhardt Tibor ugyanis vasárnap a Szekszárdon tartott négyülésen élesen támadta Rassay Károly pártvezért, aki hétfőn lapjában, az Esti Kurirban tett súlyos kijelentéseket Eckhardt Tiborra. Eckhardt ezért segédei útján lovagias elégtételt kért Rassay Károlytól, aki a segédeknek kijelentette, hogy az Eckhardtra vonatkozó nyilatkozata sokkal súlyosabb, semhogy lovagias eljárás keretében az elintézhető lenne. Lovagias elégtételt ezért nem ad, de bíróság elé szívesen áll, ha megteszi ellene Eckhardt a feljelentést.

— **Az álláshalmozási törvény végrehajtása az aradi városházán.** A város vezető főtisztviselői közül eddig Nichi Lázár dr. kulturpakotai igazgató, Berzovan János pénzügyi tanácsos, valamint Popa Constantin kulturatanácsos jelentették be a vezértitkárságnál, hogy városi kinevezéseiken kívül még milyen másféle ügykört látnak el. Bejelentéseik nyomán a város dönti el, hogy minek minősíti eddigi megbízatásaikat.

— **Házkutatás egy bolgár város összes házalban.** Szófiából jelentik: A rendőrség és a katonaság tegnap körülzártá Küstendil városát és valamennyi házat átkutatta. Ennek során 200 puskát 1200 önműködő fegyvert, 80 gránátot, számos pisztolyt, 200.000 töltényt és több pirotechnikai töltőt ládát találtak. Eddig csak 4 embert tartóztattak le.

— **Egy hónapra ítelték Weltner Jakabot.** Bucurestiből jelentik: A törvényszék ma egy hónapi fogságra ítélte Weltner Jakab szociáldemokrata képviselőt, a Népszava szerkesztőjét. Tavaly januárban ugyanis a szociáldemokrata-párt kongresszusán tartott beszédében súlyos kitételeket használt a kapitalizmussal szemben. Az ügyészség ezért perbefogta Weltner Jakabot izgatás és nemzetgyalászás címén. Az ítélet végrehajtását a bíróság három évre felfüggesztette.

— **Ma délután temették el Muzslay József köztiszteletben álló aradi cipész mestert.** A temetésen az aradi iparostársadalom nagyszámban képviseltette magát. A széles körökben ismert iparosmester elhunytá alkalmával családja iránt őszinte részvét nyilvánult meg.

— **Az „Árpád”-sinautó próbautja.** Bécsből jelentik: Az „Árpád”-sinautó reggel programszerűen megtette az első próbautját a Semmeringre. A próbauton résztvett Schuschnigg osztrák kancellár, Stockinger osztrák kereskedelemügyi miniszter, továbbá Schöffler, az osztrák szövetségi vasutak vezérigazgatója és dr. Sonn Ottó a Máv. elnökgazgatója, valamint számos előkelő osztrák funkcionárius. A próbaut kitűnően sikerült, az „Árpád” Bécs és Bécsújhely között 29 perc alatt tette meg az utat. Átlagos sebessége 97 kilométeres volt, de a nyílt pályán a sinautó 120 kilométeres sebességgel haladt.

— **Három halálos tifusz-megbetegedés Aradon.** Az utóbbi időben három halálos tifusz-megbetegedés történt Aradváros területén a városi főorvosi hivatal jelentése szerint. A veszedelmes betegség ez évben általában nem lépett fel nagyobb számban, de az előfordult esetek annál nehezebb lefolyásúak voltak. A három halálos eset áldozatai, Juhász né Bolyhos Katalin 40 éves asszony, Selegianné Komlós Katalin 27 éves asszony és Rotariu György 60 éves segai lakos esetében az orvosi segítség későnek bizonyult. A város egészségügyi közegyei mindenestre megtették szükséges óvintézkedéseiket a járvány leküzdésére, melyet az időjárás hűvösfordulása is elősegít.

— **A tanév ünnepélyes megnyitása az aradi Iosif Vulcan-fiumnáziumban.** Ünnepélyes keretek között folyik le vasárnap, szeptember 16-án a tanév megnyitása az aradi Iosif Vulcan-fiumnáziumban, e hó 17-én, hétfőn pedig kezdetét veszi a tanítás. Azok számára, akik az első gymnáziumba iratkoznak be, szerdán, e hó 5-ikén tartják meg a felvételi vizsgákat. Az elismerten kitűnő vezetés alatt álló gymnáziumba való felvételre már eddig is számosan jelentkeztek.

— **Az állami osztályosorsójáték 5-ik osztályának huzási eredményei 1934.** szeptember 4-én, 5-ik huzási napon. Lei 300.000 No. 52136. Lei 200.000 No. 49496. Lei 100.000 No. 9170. Lei 60.000 No. 19390. Lei 40.000 No. 9287, 11587, 33848, 60903. Lei 20.000 No. 25690, 59289, 66896, 70775, 78703 és még 1612 nyeremény Lei 15.000 és 5.500 között. Össznyeremények: Rendes nyeremények 26195, pótnyeremények 5 drb. Lei 1.000.000, mozgójutalmak 4 drb. egy-egy milliós és a 8.000.000-ós főnyeremény. Kisorsolva 8125 rendes nyeremény, 4 drb. mozgójutalom, 5 drb. egy-egy milliós pótnyeremény az 5.000.000-ós nagyjutalom, mely felosztható 5 drb. 1—1 milliós jutalomra és a 8.000.000-ós főnyeremény. A huzás szeptember hó 26-ig tart.

— **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltelődése, hát- és derékfájás ellen a természet adta „Ferenc József” keserűviz, kisebb adagokba elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

RÉNYI: Bulevardul Regina Maria.
KAIN: Piața Avram Iancu.
NIEDERMAYER: Piața Sf. Sava.

**Ma, szerdán este
nyílik meg az**

„ALBINA“-étterem

Strada Horia 2. szám alatt

(volt Millenium-épület)

Elsőrangú román és magyar konyha, kitűnő fajborok, Azuga-sör. Olcsó abonement, kedvező fizetési feltételek. *Rendkívül olcsó árak!*

— Földrengés. Münchenből jelentik: Augsburg környékén ma éjszaka gyenge földrengést észleltek. A földrengést a müncheni obszervatórium is jelezte 2 óra 30 perccor és megállapította, hogy egy percig tartott. A földrengés irányát és központját nem tudták megállapítani.

— A Marosba esett egy asszony. Könnyen végzetessé válható baleset ért ma egy idősebb asszonyt a Maros partján. Sándor Saveta Str. Láhovari uccai lakos ma délután a Maros Gloria-pályát főt gőti székéhez ment, hogy a tutajosoktól meggyújtásán. Amint az idősebb asszony a folyóból faágakat emelt ki, elvesztette egyensúlyát és a Marosba zuhant. A tutajosok közül néhányan észrevették a szerencsétlenséget és még idejében sikerült kiemelni a folyóból. Értésítették a mentőket, akik a súlyos állapotban levő asszonyt a kórházba szállították.

— Titokzatos gyilkossági vagy öngyilkossági kísérlet játszódott le tegnap délután az aradi művelődési vonaton, amely délután négy órakor indult ki az aradi pályaudvarról. Amikor a vonat Aradulnou és Sangu község közé ért egy nő kiugrott a vonatból. A vonat személyzete észrevette a történeteket és nyomban megállították a vonatot és visszaverték a sínek mellett megaláztatott nő felé. Készítéskájában megtalálták az utlevélét, amelyből kiderült, hogy Paal Róza 55 éves franciaországi lakossal azonos. A nő fején és karján szenvedett súlyosabb sérüléseket és változatlanul eszméletlenül állapottban volt, amikor Timisoarára érte kórházba szállították. A vele egy fülkében utazók elmondották, hogy kevéssel hagyták el Aradulnou-t, amikor az elegánsan öltözött nő a két kocsi közé ment és kiugrott a vonatról. A rendőri hatóságok ilyen irányban vezették be a nyomozást, közben azonban kiderült, hogy a jómódu nő több kofferrel érkezett és ebből mindössze egy koffer nyomára bukkantak. Az orvosi vizsgálat pedig megállapította, hogy Paal Róza feltűnő sokáig eszméletlen és ezt nyilván ábitésről okozta. Fején lévő sérülése is inkább ütésről származhatott, mint az eséstől. A nyomozó hatóságok tehát ilyen irányban vezették be a nyomozást és most már biztosra veszik, hogy gyilkossági kísérlet történt, aradulnou-i pályaudvaron almdát vásárolt magának és jóízűen falatozni kezdett, majd pedig mesélte utitársainak, hogy milyen tervekkel jött Timisoarára. Aki tehát öngyilkosságra gondol, nem valószínű, hogy terveket sző, vagy pedig éppen evésen tőri a fejét. A rendőrség feltevése szerint, értékek vannak és elkábitotta, majd amikor a szer hatni kezdett észrevétlenül a vagonokat elválasztó részhez vezette és fejbeverte, hogy kizuhant a kocsiból. Teljes énsentlén a nyomozásra csak az vezethet, ha a szerencsétlenül járt nő magához tér és vallomást tesz a történetekről.

— Az aradi hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy az aradiak katonai szolgálati könyveinek (livretjeinek) láttamozása ebben az esztendőben a következőképpen történik: 1. A láttamozások november 1-től december 31-ig. A láttamozási bizottság az aradi rendőrkvesztura épületében működik. 2. Azok, akik a bizottság munkájának megkezdése előtt akarják láttamoztatni katonai könyvecskéiket, november elsejéig bármelyik hétköznapon délelőtt 11—13 óra között jelentkezhetnek a hadkiegészítő parancsnokságnál. November elseje előtt tehát csak azok jelentkeznek, akik akarnak és — a tolongás elkerülése végett — helyes, ha abban a sorrendben jelentkeznek, amely az aradi rendőrkveszturával már közöltetett és amelyet kifüggesztettek.

— Szívbetegeknek és érlelmeszesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorra egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomrot és a belek működését elősegíti és az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti.

— Egy angol szélmalom-repülőgép érdekes kísérlete. Londonból jelentik: Az angol főváros főpostája felett ma délelőtt egy szélmalom-repülőgép keringett, rövid időre le is ereszkedett az épület teteje fölé, majd ismét levegőbe emelkedett és elrepült. A közönség nagy érdeklődéssel figyelte a gyakorlatot, amelyről később kiderült, hogy kísérlet volt arra vonatkozólag, hogy lehetséges volna-e szélmalom-repülőgéppel postaszükeket felvenni és leadni egyenesen a posta épületén. A szélmalom rendszerű repülőgép pilótája kijelentette, hogy le is ereszkedett volna a postára, ha a palota teteje lapos lett volna. Postaszükek felvételét és leadását így is el tudta végezni.

— A lisszaboni autókatasztrófa. Lisszabonból jelentik: Jelentettük már, hogy a tegnapi autóverseny alkalmával egyik gépkocsi a nézők közé rohant és több eldört elgázolt. A súlyos szerencsétlenség halálos áldozatainak száma mára ötre emelkedett, de a kórházban még tíz nézőt ápolnak súlyos állapotban.

— Katasztrófális árvíz Indiában. Bombayből jelentik: India több tartományában katasztrófális árvíz pusztít. Eddig 11 halálos esetet jelentettek. Kétezer házat teljesen rombadöntött az ár ötezer erősen megrongált. Batma tartományban a természet teljesen elpusztult.

— Díjtalan-e a beiratkozás az aradi elemi-iskolákba? Az aradvárosi külterületek lakossága panasszal fordult az aradi tanfelügyelőséghez, hogy számos elemi iskolában az igazgató harmincegyven lejes díjat szed a tanuló szülőitől a beiratás alkalmával, holott ismeretes, hogy az elemi iskolákban a beiratás díjtalan. Munkatársunk felvilágosításokért a tanfelügyelőséghez fordult, ahol kijelentették, hogy nem tételezik fel a feljelentés szerező iskoláról a szabálytalanul: a tanuló számára kedvezményes áron a kért összegekért. Valószínű tehát, hogy félreértés foroghat fenn egyes szülők részéről. Tekintettel azonban a feljelentésekre, a vizsgálat minden egyes esetben megindult.

Jeanne D'Arc fürdőruhában

Az Atlantic Beach Club nagy ünnepi játékot rendezett Coney Islanden „A történelmi szék fürdőruhában” címmel. A fürdő szépségek között Jeanne D'Arc megszemélyesítője is megjelent. A szent szerepeltetése ellen sokan élénken tiltakoztak. A játékokat jótékony célra rendezték és a jövedelem egy részét a Szent József kórház-egyesület kapta volna. Az egyesület azonban visszautasította a ráeső összeget, mert az egyház megsértését látta Jeanne D'Arc fürdőruhás szerepeltetésében. A játék rendezői kijelentették, hogy az egész felvonulásban Jeanne D'Arc volt a legalaposabban felöltöztetve. Miss Mary Peck, Jeanne D'Arc megszemélyesítője szintén kijelentette, hogy szerepét a szenthez illő méltósággal igyekezett eljátszani.

— Kilőszámra adják el a kulturpalota könyvtárának kisleltézett könyveit. A városvezetésére Nichi Lázár dr. kultúrpalotai igazgató javaslatára határozta el, hogy a könyvtár hiányos, csonka példányait kilőszámra adatja el, hogy az ilymódon begyűlő összegért új könyveket vásárolhassanak.

— Vidám szüreti hangulat fog uralkodni az aradi nyomdászok által szombaton este a Gutenberg-Oththonban rendezendő szüreti mulatságon. Elsőrendű zene, különféle szórakozások, kitűnő ételek és italok.

— Modernizálják a Városi Kávéház fűtőberendezését. A Városi Kávéház átépítési munkálatainak során az eddigi fűtőberendezési rendszert teljesen megváltoztatják. Az új tulajdonosok a felszedett padló alatt fektetnek cement-hálózatot, a melyen forró gőz fog cirkulálni, helyenként lukacsos vaslemezeket át fűtve a padlón keresztül a termeket. A városvezetés keddi ülésén vette tudomásul az érdekes újítás bevezetését.

— Többmillió uccaközveki épület. Az utóbbi hónapokban a törvénykezési épületől a Calea Radnei-utig terjedő marosparti szakaszon egy egészen új villasor épült a Bul. Carol-bulvár folytatásaként. Aradváros vezetősége elhatározta, hogy az új villasor uccáját aszfaltoztatni fogja és a keddi ülésen határozatilag kimondták, hogy a Mocióni-villától kezdődőleg a Rodnai-utig terjedő utszakaszt, mintegy 655 méter hosszúságban rendezőhözátja. A város mérnöki hivatalának számításai szerint erre két megoldás is kínálkozik. Az első az, hogy betonlapba fektetnek ke:amitkockákat, ez kétféle 690.000 lejt venne igénybe. A másik lehetőség a komprimált aszfaltburkolat, amely kétféle 304.000 lejt emésztene fel. A városvezetés nyilvános pályázatot ír ki a közmunkákra.

— Az aradi kath. magyar, nyilvános logu elemi fiúiskola igazgatósága (Str. I. Calvin 22.), közli az érdekelte szülőkkel, hogy a beiratásokat szeptember 5. 6. 7. 8. 10. napján folytatja, 10-én azonban csak délután 4—6-ig. A kath. óvodában, mely idén a Miasszonyunk iskolánövérek épületében nyert elhelyezést, a beiratások szintén 10-éig tartanak.

Tíz késszurással megsebesítette alvó férjét, majd elevenen eltemette

Chisinauból jelentik: A lapusnamegyei Coblesti községben tegnapi feltékenységi dráma hozzállt le. A Turbure-házaspár életét már hosszabb ideje megrontotta a kölcsönös féltékenység, amely állandóan civakodásokat idézett elő. Tegnapi Turbure Gherasim, a férje este későn tért haza és lefeküdt ágyába. Felesége, Ecaterina asszony, a mikor látta, hogy férje alszik, egy konyhakéssel támadt rá és tízszer belédöfte. Azt hitte, hogy meggyilkolta férjét, kivonszolta a kertbe és ott egy gödörbe temette el. Turbure Gherasimot azonban a tíz késszurás nem tudta megölni, a férfi nem sokkal utána magához tért ájulásából és nagynehelyen kiszabadította magát a rögtönzött sírból. Minden erejét összeszedve, sikerült neki a csendőrségre elvándorolni, ahol azonban már a kapuban összerogyott. Itt talált rá két csendőr. Turbure Gherasim később annyira magához tért, hogy el tudta mondani a történeteket.

A csendőrök a Turbure-család házába siettek, ahol Ecaterina asszony éppen azzal foglalatalkodott, hogy a véres ágyneműt mosta. A csendőrök letartóztatták és a lapusnai ügyészségre kísérték az asszonyt, aki férjgyilkosságot kísérelt meg.

— Orvosi hír. Dr. Fischer Ilona gyermekorvos, a szegedi egyetemi gyermekklinika v. tanársegéde rendeléseit Str. Romanului 7. szám alatt megkezdte.

— Az oradeai ügyvéd-kongresszus. Románia ügyvédsége ebben az évben Oradean tartja évi kongresszusát szeptember 5. és 10. között. Szeptember 5-én délután 4 órakor az ügyvédszövetség választmányi ülést tart. Szeptember 6-án délelőtt 10 órakor Te deum a gör. kejl. katedrálisban. Délelőtt 11 órakor ünnepi megnyitó az oradeai városháza dísztermében. A tulajdonképpeni kongresszus a városháza dísztermében csütörtökön délután 3 órakor kezdődik és folytatódik pénteken délelőtt 9 órakor, illetve délután 3 órakor. A kongresszusra utazó ügyvédek féláru vasuti kedvezményt kapnak. Jegyüket kiindulási helyükön váltják az ügyvéd kamarától nyert igazolványok alapján. A jegyváltásnál egész jegyet vesznek és ugyanez szolgál a visszautazáshoz is. Az aradi és aradvidéki ügyvédek dr. Moklovan Silvius kamarai dékán vezetésével jelennek meg a kongresszusra. Az aradi ügyvédi kamara felkérésére a péntek délelőtti és délutáni ülésre több pontot tűzött ki tárgyalásra, melyeknek előadói aradi ügyvédek lesznek, köztük a kamara dékánja is. A kongresszuson megjelentek az igazságügy-miniszter vagy az igazságügyi államtitkár. Az ügyvédség meg van győződve, hogy a kongresszusnak ezáltal nemcsak erkölcsi eredménye lesz, hanem az eredmény tényleges hatásokban fog megnyilvánulni és ha nem is egyszerre, de fokozatosan megvalósulnak azon kívánások, melyeket az ország ügyvédsége az ország gazdasági és jogi életképességének növelése érdekében maga elé tűzött.

— Magyar énekesek Afrikában. Négy magyar énekes afrikai kalandújról rendkívül érdekes cikket szemel be a Délibábban, amely 84 oldal terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. Remek budapesti és külföldi rádióműsorokat, slágerszövegeket, színházi és filmriportokat, folytatásos regényt, egyfelvénásos szindarabot és közel száz képet talál az olvasó a kitűnő színházi képeslapban.

— Három választék a nők haján. A párisi nők már három választékot a hajukon és ez a frizuradivat rövidesen hozzánk is elkerül. Az őszi divat különben is sok meglepetéssel szolgál és ezekről pompás képeket remek toalettrajoktat közöl a Párisi Divat című divatlap, amely nagyszerű tartalommal jelent meg. A remek laphoz külön kézimunkaiv-mellékletet ad a kiadóhivatal.

URANIA

MA, szerdán 5, 7 1/2 és 9 1/4 órakor

Olcsó helyárrakkal:

Manó és babája.

A legjobb, legbájosabb német filmoperett.
Bárony Rózi, WOLF ALBACH-RETTY.
GEORGI ALEXANDER

Délután 3 órakor Lei 9 (incl. rep. bélyeg)
egységhegyárrakkal. Diákoknak engedélyezve.

A dzsungel királya.

Az igaz dzsungelfilm.

Jön: A láthatatlan gárda!

SPORT KÖZLÖNY

Szombatra és vasárnapra kijelölték a nemzeti bajnokság mérkőzéseit

Az AMEFA Aradon a Venus csapatával, a Gloria-CFR Clujon az
Universitáteával mérkőzik

Bucurestiből jelentik: A nemzeti bajnokság bizottsága szombatra és vasárnapra kijelölte a bajnoki mérkőzéseket. A részletes őszi sorsolás valószínűleg szeptember 9-ike után, amikor a Romania-CAT meccset lejátszották, fog megtörténni. Aradon az országos bajnokcsapat, a Venus mérkőzik az AMEFA együttesével, a másik aradi csapat, a Gloria-CFR Clujon játszik az Universitáteával. A nemzeti bajnoki meccsek szombati és vasár-

napi beosztása a következő: szombat: CFR-Juventus (Bucurestiben), vasárnap: AMEFA-Venus (Aradon), Universitátea-Gloria-CFR (Clujon), Crisana-Ripensia (Oradean), CAO Unirea-Tricolor (Bucurestiben). A román bajnokcsapat aradi vendégjátéka elé nagy érdeklődéssel tekint a sportközvélemény, tekintettel arra, hogy a Venus most az ország legjobb formában lévő futballcsapata. A Venus ellen az AMEFA a legerősebb összeállításban veszi fel a küzdelmet.

Románellenes magatartás miatt feljelentették a Venus-Brasovia-mér- kőzés bíróját

Brasovból jelentik: Vasárnap Brasovban botrányos körülmények között félbeszakadt a Venus-Brasovia barátságos mérkőzés. Ennek a „barátságos” mérkőzésnek most érdekes fejleményei támadtak. A Venus vezetősége román és sportellenes magatartás miatt feljelentette a meccs futballbíróját, Lungu Traian, a cluji törvényszéken. Miután Lungu Traian a brasovi törvényszék jegyzője, a Venus elnöke, Eladescu ügyvéd, az igazságügyminiszter tudomására hozta az esetet.

O SZERDÁN CAMARASESCU-KUPA KÜZDELMEK ARADON. Az eső következtében vasárnapról elhalasztott Camarasescu-kupa küzdelmeket szerdán mégis lebonyolították. A rendkívül érdekes teniszmérkőzést nagy érdeklődés előzte meg és így valószínű, hogy a szerdai és csütörtöki versenyek alkalmával nagy közönség nézi végig az élvezetes, szép küzdelmeket. Az oradeai versenyzők szerdán érkeznek Aradra.

O Szerdán Fortuna választmányi ülés lesz. Az aradi Fortuna sportegyesület ezúton hozza a választmányi tagjai tudomására, hogy szerdán, szeptember 5-én, este fél 9 órakor, a Preisz-féle vendéglőben választmányi ülést tart.

O Uszóversenyt rendez a Soimi Romániai. A Soimi Romániai vasárnap délután uszóversenyt rendez a következő versenyszámokban: 5000 méteres csapatverseny Aradváros bajnokságáért. — 500 méteres gyorsuszás — 100 méteres gyorsuszás. — 200 méteres melluszás. — 100 méteres női gyorsuszás. — 100 méteres gyermek-uszás. A nevezéseket a Neptun-fürdőben lehet leadni. Nevezési díj a csapatversenyben 60 lej, az egyéni számokban 30 lej. A verseny díjazása: aranyozott, ezüstözött és bronz érmek.

O Rebró Béla a Szeged FC új tréner. Rebró Bélával, a Hungária válogatott fedezetjátékosával tárgyalt a Szeged FC, tréneri szerződés ügyében, a hírek szerint valószínűleg Rebro és a Szeged FC megegyeznek és a szegediek új tréneré Rebro Béla lesz.

3-4 szobás lakások

modern házban, központi fűtéssel,

november 1-re
előnyösen kiadók.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 333

O Bécsben szerdán lesz az Admira-Bologna Középeurópa kupadöntő. Bécsből jelentik: A középeurópai kupa döntőjének első felvonása kerül színre Bécsben szerdán délután. A hangulat egyelőre nagyon nyomott Bécsben, mert kétségbeesetten rossz az időjárás. Egyetlen vigasztaló a bécsieknek az, hogy az Admira kitűnő formában várja az olasz Bologna FC-vel való találkozást. A Bologna kedden reggel érkezett Bécsbe és a következő csapattal fog szerdán játszani az Admira ellen: Gianni, Monzeglio, Gasperi, Montesanto, Donati, Corsi, Maini, Sansone, Schiavio, Fedullo, Reguzzoni. — Az Admira összeállítása a következő: Pflutzer, Pavlicsek, Janda, Urbanek, Hummenberger, Mischitzka, Siegel, Durspekt, Stoiber, Schall, Vogel I. A bécsiek biztos Admira-győzelmet várnak és abban reménykednek, hogy csapatuk olyan nagy gólaránnyal fognak győzni, hogy a bolognai második döntőn az olasz csapat nem fogja tudni behozni az Admira előnyét.

Kéjgyilkosság áldozata lett a havasi legelő szépe

Férje távollétében három tegyveres férfi meggyilkolta a máramarosi erdei
kunyhóban magára maradt fiatalasszonyt

Beregszászról jelentik: Megdöbbentő kéjgyilkosság történt a máramarosi kaszómezői havasi legelőn. A havasi rengetegben szokatlan bűncselekmény áldozata

egy feltűnően szép fiatal ruszin asszony

aki férjével és két gyermekével boldog családi életet élt az erdő mélyén. A gaztetlet fölfegyverzett férfiak követték el, akiknek sikerült nyomtalanul eltűnniük.

A büntény körülményeiről a rahói csendőrség nyomozása alapján számolunk be.

Mikitjuk Paraska, az alig husz éves havasi szépség boldog egyetértésben élt férjével a kaszómezői hegyi legelő egyik kunyhójában.

Az asszony szépsége feltűnést keltett az egész vidéken.

Ha néha-néha bement a távoli faluba, a férfiak sóvár tekintettel bámultak a sudár termetű, hamvas bőrű menyecske után.

Tegnapelőtt reggel Mikitjuk Paraska férje ügyes-bajos dolgai elintézésére bement Rahóra. A fiatalasszony egyedül maradt az erdei kunyhóban és házi teendőivel foglalatokodva várta haza az urát. A kunyhó előtt dolgozott, majd napszállat után, mikor lehült a levegő, gyermekeivel együtt a kunyhóba húzódott. Az est csendje ráterült a havasi tájra. Ugy látszott, hogy semmi sem zavarhatja meg ezt a nyugalmat, amikor egyszerre nagy robajjal kinyílt az erdei kunyhó ajtaja. Három fegyveres férfi állt a küszöbön, majd behatoltak a kunyhóba. Egyikük egyenesen az asszonyhoz rohant, átkarolta és csókot követelt. Az asszony hangos sikoltozással védekezett.

A távolabbi kunyhó körül egy öreg asszony tett-vett, ő maga is hallotta a kiáltást, de azt hitte, hogy a szépasszony gyermekei pajkoskodnak és sikoltoznak. Mire arra gondolhatott volna, hogy megnézi, mi történt a Mikitjuk-kunyhóban, már teljes volt a csend.

Harminc csapat játszik a nemzeti bajnokság második osztályában

Bucurestiből jelentik: A Consiliul Federal legutóbbi ülésén a nemzeti bajnokság második osztálya számára a következő beosztást állapították meg: Első csoport: ACFR és Brasovia (Brasov), Prahova-Tricolor (Floresti), Makkabi (Bucuresti) és Flpis (Constanta). Második csoport: UDR (Resita), RGMT, vagy CAT (Timisoara), CAA (Arad), Rovine Grivita (Craiova), Vulturii Textila (Lugoj), Jiul Petrosani. — Harmadik csoport: Olimpia-CFR (Satumare), Phoenix (Baiamare), Staurinta (Oradea), Romania, vagy CAC (Cluj), Chermica (Bistrita). — Negyedik csoport: Soimi CSS (Sibiu), Unirea (Alba-Iulia), Vitrometan, Sticla, Mures. — Ötödik csoport: Jahn (Cernovitz), Textila (Iasi), Stadiul DVA (Galati) Dacia-Unirea, Sporting (Chisincu).

A Consiliul Federal azonkívül elhatározta, hogy azok a nemzeti ligacsapatok, amelyek egy városban székelnek, bajnoki mérkőzéseiket hétköznapokon is lebonyolíthatják. A Román Kupa döntőmeccsét a jövőben mindenkor Bucurestiben bonyolítják le, függetlenül attól, hogy a döntőbe milyen csapatok kerültek. Az átigazolási szabályzatban érdekes módosítást hajtottak végre. Kimondották ugyanis, hogy felfüggesztik tisztségétől azt a kerületi elnököt, aki tíz nap alatt nem küldi be a szövetséghez, valamely játékos C) lapját. Ebben az esetben a szövetség a C) lapot hivatalból állítja ki. A Consiliul Federal legközelebbi ülését szeptember 29-én tartja meg.

O Az AMEFA-Hakoah meccs epilógusa. A közelmúltban játszották le az AMEFA-Hakoah barátságos mérkőzést, amelynek során, mint ismeretes, Szinder, a kitűnő AMEFA-játékos megsérült. A sérülés után a pályán tumultus támadt. Schwartz, az egyik Hakoah-játékos, felhevült, izgatott állapotban megsértette Gudbrodt Pált, az AMEFA intézőjét. Schwartz Hakoah-játékos bocsánatot kért Gudbrodt Páltól a sértésért és így az ügy békés uton elintézését nyert.

Éjfél tájban hazatért a férj, aki gyufát gyújtva lépett be kicsiny hajlékába. Csodálkozva látta, hogy felesége a földön fekszik, szétkuszált ruhában.

Gyorsan lámpát gyújtott, az asszony fölé hajolt, hogy fölkelte, mert első pillanatban azt hitte, hogy a fáradtság nyomta el munka közben. Ekkor vette észre, hogy az asszony teste élettelen, körülötte vérben ázik a föld.

Az asszony bal mellén hatalmas szurt seb volt...

A férfi ijedten lármázta fel a távolabbi kunyhók lakóit és még éjjel visszament Rahóra, hogy jelentést tegyen a csendőrségen. A csendőrök az új folyamán megindították a vizsgálatot. Másnap reggel már felboncolták a holttestet és ekkor kiderült, hogy az asszonyon halála után erkölcstelen merényletet követtek el. A csendőrök kihallgatták a szomszédos öreg asszonyt is, aki hallotta a sikoltozást. Az öregasszony ekkor mondta el, hogy

a kunyhó körül az est homályában három fegyveres férfit látott settenkedni.

Kétség sem férhet hozzá, hogy ezek hatoltak be a kunyhóba és követtek el kéjgyilkosságot az asszonyon. Azonnal értesítették a rahói járás valamennyi csendőrállomását és a csendőrség nagy készséggel és nyomozó kutyaival folytatja a gonosztevők üldözését. A bestialis büntény óriási megdöbbenést váltott ki az egész vidéken.

„OLLA”
prophylaktikus ké-
szítvény, vegyileg
és mikroszkoplag
ellenőrizve
a lehető
legnagyobb
garanciát nyújtja.
Ügyeljen az „OLLA” névre!

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ismét új kereskedelmi szerződés készül Magyarország és Románia között

Száznegyven millió lejjel több volt a kivitelünk, mint a behozatalunk ez év első felében

Az utóbbi két év alatt több állammal sikerült előnyösnek látszó, új kereskedelmi és fizetési egyezményeket kötni, amelyeknek elvi elgondolása a pénzügyi szakértők szerint helyes volt, de amelyek a gyakorlatban nem váltották be a reményeket. Az új kereskedelmi szerződések vezérgondolata az volt, hogy Románia többet exportáljon, mint amennyi árut a külföldről behoz, tehát kereskedelmi és fizetési mérlege minden országgal szemben aktív legyen. A gyakorlati életben, sajnos, nem lehetett ezt megvalósítani és a Nemzeti Bank kormányzósága is tudatában van ennek, de legjobb akarata mellett sem bír ezen változtatni. Ugyanis a nálunk gazdaságilag jóval erősebb államok valósággal ránk erőszakolják nyersterményeiket és iparcikkeiket, mi pedig, mert rájuk vagyunk utalva, nem bírunk eléggé védekezni az ilyen irányzat ellen. Bucuresti-i beavatott forrás szerint, a kormány és a Nemzeti Bank a gazdasági élet vezetőinek bevonásával beható tanácskozásokat fog folytatni külkereskedelmünk megjavítása érdekében, mert az ország kivitele folyton csökken. De speciálisan Magyarországgal szemben Románia kedvező gazdasági eredményeket tudott elérni és kereskedelmi mérlegünk már évek óta jelentékenyen aktív. A most érvényben lévő kereskedelmi szerződés, — amely februárban lépett életbe, — 1:1 arányban kölcsönös árucserén (kompenzáción) alapszik, más szóval amennyit mi adunk neki. Az új kereskedelmi szerződést már májusban módosítani kellett és akkor abban állapodott meg a két ország, hogy Románia többek között huszezer vagon tűzfát és nyolcezer vagon épületfát (fűrészárut) szállít, amely-

nek ellenértékeképpen a magyarországi gyárak ugyanennyi értékű iparcikket exportálhatnak hozzánk.

Magyarországi hivatalos áruszállítási kimutatás szerint, a gyakorlatban ez a megállapodás a mi javunkra megváltozott és ez év január 1-től július 1-ig Romániából 352 millió lej értékben szállítottak Magyarországra, onnan pedig csak 211 millió lej értékű áru jött át hozzánk.

Ebből egyedül júniusban 71 millió 335 ezer lej értékűt vittünk át, viszont Magyarországból csak 37 millió 808 ezer lej értékű árut importáltunk, tehát a szerződésben megállapított 1:1 arányu árucserre majdnem 1:2 arányra vált Románia javára.

Ez év első felében javunkra 140 millió lej egyenlege volt a két ország kereskedelmi mérlegének, holott 1933-ban ez az egyenleg csak 40 millió lejt mutatott, tehát tavaly óta még többet exportáltunk a szomszéd országba, mint a múlt esztendőben.

Amerika után Románia az az állam, amelyből Magyarország a legtöbb árucikket veszi. Érdekes, hogy a magyarországi hivatalos kimutatással szemben, a bucuresti-i intéző körök Románia szempontjából sokkal kedvezőtlenebb kimutatást hoztak nyilvánosságra és azt vitatják, hogy ez a statisztika pontosabb. A magyar kereskedelmi minisztérium sürögösen változtatni akar ezen a helyzeten és ezért e hó 15-én megbízottakat küld Bucurestibe az új kereskedelmi szerződés letárgyalása végett. Megbízható adatok szerint a megegyezésre jó kilátások vannak, mert a két ország gazdaságilag erősen egymásra van utalva.

A kikötőkben működő faexportőrök súlyos támadást intéztek a nagy fatermelők ellen

A kiviteli prémium-rendszer esetleges beszüntetését kéri — Harc a kitermelő vállalatok és a fakiviteli kereskedők között

Aradi fakereskedői körökből szerzett értesülésünk szerint a galati-i és brailai kikötőkben működő kisebb fakiviteli cégek tulajdonosai — akik fatermeléssel nem foglalkoznak — súlyos támadást intéztek a nagy fatermelővállalatok ellen. A szinte példátlanul álló eset a fakiviteli prémiumok szétosztásával függ össze. Ugyanis a Gyáriparosok Országos Szövetségének faszakosztálya illetékes helyen kieszközölte, hogy az exportprémiumok szétosztásánál döntő befolyása legyen. Ezt a természetes helyzetet az utóbbi hetekben egyre hangosabban kifogásolják a kikötőkben működő faexportőrök, akik azt hangoztatják, hogy a nagy fatermelők a prémiumok nagyrésztét saját maguknak adják, még az esetben is, ha termelvényeket nem ők, hanem mások exportálják. A faexport-prémiumot már hónapok óta a legpontosabban megkapják az arra jogosult cégek. A ki- és beviteli hivatal — amikor az exportálandó fát hajóba vagy vagonba rakták — csak akkor, ha a faexportszindikátus által megállapított legalacsonyabb eladási árat betartják és azt igazolják.

Az elégedetlen galati-i és brailai exportőrök tegnapelőtt a galati Kereskedelmi és Iparkamarában gyűlést tartottak. Steuermann elnökölte alatt és az ülésen a fatermelők nem jelentek meg. A gyűlésen a kereskedők igyekeztek bebizonyítani, hogy alaptalan az ellenük emelt az a vád, mintha ők a külföldre tör-

tendő szállításoknál nem tartanák be a faszindikátus minimális árait.

— Sőt ellenkezőleg — hangoztatták a felszólalók — a termelők közül sokan nem tartják be a legalacsonyabb árat, tehát nem jogosultak arra, hogy tőlünk, kikötői faexportőröktől a prémiumot megtagadják.

Azt is kifogásolták, hogy az UGIR faszakosztálya túllépi hatáskörét és meg nem engedett ellenőrzést vezetett be a faexportőrökkel szemben. A gyűlésen elfogadták a kormánynak azt a rendelkezését, hogy be kell tartani a faexportnál a hivatalos legalacsonyabb árat és annak megállapítása céljából — a termelőktől függetlenül — az exportáló fakereskedők külön bizottságokat választottak, amelyek minden import-államra külön-külön fogják fixirozni a minimális árakat.

Feltűnést kelt a gyűlés határozatának az a része is, amelyben azt kívánják, hogy az esetben, ha a fatermelők szövetsége nem méréskli a fakereskedők ellen irányuló követeléseit, úgy nagyobb küldöttséggel járulnak Teodorescu kereskedelmi miniszter elé, akitől kéri fogják, hogy november 1-től szüntesse be a fakiviteli prémiumokat, mert azoknak szétosztása körül rendellenességek tapasztalhatók.

— Az Arad-Hegyaljai vasút igazgatósága felhívja a szállítótulajdonosok és kereskedők figyelmét azon körülményre, hogy a Monitorul Oficial folyó évi április hó 1-iktől 78. számában közzétett fényüzési- és forgalmiadóról szóló törvényhez csatolt E. jegyzék 389. tétele szerint a fogyasztásra szánt szálló bármely mennyiségben mentes ezen adó alól. Fentiek folytán a pénzügyi közegeknek nem áll jogukban a vasutakon szállított szálló után forgalmi adót követelni.

Rendkívül nagy diótermés és dió-export várható Arad megyéből

Beszélgetés Popescu Miklós aradi kerületi mezőgazdasági kamarai igazgatóval

Általános érdeklődést keltett lapunk vasárnapi számában megjelent tudósításunk, amelyben hivatalos adatok alapján mutattunk rá az aradi és környékbeli gabona- és gyümölcskivitel hanyatlására. Ez ügyben most beszélgetést folytattunk Popescu Miklóssal, az aradi kerületi Mezőgazdasági Kamara nagytudású igazgatójával, aki már eddig is sokat fáradozott az aradkörnyéki mezőgazdasági helyzet megjavítása érdekében.

— Habár tudomásom szerint mostanig nem lehetett teljesen megvalósítani azt a nagy-szabású gyümölcskereskedelmi és kiviteli programot, amelyet körülbelül másfél évvel ezelőtt Teodorescu ur, a földművelésügyi minisztérium szőlészeti osztályának vezérigazgatója aradi látogatása alkalmával lefektetett — mondotta Popescu igazgató — de ennek a kérdésnek megoldása a legjobb uton halad. Legközelebb remélhetőleg megindul a szőlő, az alma és a dió kivitele. Örvendetes, hogy már évek óta nem volt olyan hatalmas diótermés, mint az idén lesz. Most újabb terv megvalósításába fogtunk, hogy a falusiakat kioktassuk a gyümölcs szakszerű kezelésére és forgalombahozatalára. Intenzíven folytatjuk a nép nevelését a gyümölcsstermelés érdekében és bizonyára épp oly sikereket érünk el, mint az évenként rendezett összes szaktanfolyamokon.

Popescu igazgató nagy figyelmet érdemlő terve általános érdeklődésre számíthat a termelők körében, mert buzdítólag hat a nemzetgazdasági szempontból jelentős gyümölcsstermelésre.

E helyen említjük meg, hogy a szomszédos Bulgáriában tíz nappal ezelőtt megkezdték a csemegszőlőnek Németországba és Ausztriába való kivitelét, amely e célra készült modern hűtővagonokban történik. Az olaszországi szőlőnél jóval olcsóbban, 40—43 pfeningért adják, míg az olasz áru 54—60 pfening kilónként. Románia berlini kereskedelmi attaséjának jelentése szerint Németország néhány hét alatt ezer vagon bulgáriai szőlőt fog átvenni.

A franciaországi cégek ingatlanokat vesznek és gyárakat alapítanak nálunk sokszázmillió „befagyott” követeléseikből

Tíz nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a bucuresti-i kormány új fizetési egyezményt kötött Franciaországgal és a szerződésről a hivatalos források azt állították, hogy nagymértékben megkönnyíti a román-francia kötelezettségek kiegyenlítését. A franciaországi nagy hitelező cégek, amelyeknek nálunk sokszáz millió lej árukövetelésük van, alaposan áttanulmányozták az új clearing-egyezményt és mint a Dimineata értesül, elégedetlenek a felhasználási aránnyal, mert csak nagyon kevés összeg marad az ezután hozzájuk szállítandó áruk fedezésére. Emiatt francia behozatalunk újból csökkenni fog, mert a Nemzeti Bank a nagymértvű devizahiánnyra való tekintettel, a franciaországi új áruszállítványokat is csak azokból a devizákból bírja kiegyenlíteni, amelyek a romániai új árukivitelből a Banca Nationalához jutnak. Mivel azonban exportunk napról-napra gyöngébb, a devizakészlet gyarapodására nincs kilátás és ezért lazábbá válik a kereskedelmi összeköttetésünk Franciaországgal.

Ez a helyzet rendkívül elkedvetlenítette a francia szállítókat és egy részük elhatározta, hogy a lassu lebonyolítás miatt „befagyott” követeléseiket, — éppúgy, mint más államokban történik, — itt használják fel. Gyárak alapítására és értékes házak vételére fordítják. Bucuresti-i beavatott körök megállapítása szerint, már két párisi nagy cég 10—12 millió lejért, tehát összesen 24 millió lejért ingatlanokat vásárolt az ó-királyságban és példájukat azok is követik, akiknek Erdélyben, a Bánátban, vagy az ország más vidékein vannak számottevő „befagyott” követeléseik.

Benzinkutak, petróleum-mérő készülékek, olajmérők Kálmán A. Részvénytársaságnál, Arad.

Rádió műsor

— Romániát időszerűsítés. —

SZERDA, SZEPTEMBER 5.

Bucuresti. 13: Déli zene lemezek. 13.45: Könnyű lemezek. 14.40: Könnyű lemezek. 18: Rádiózenekar. 19.20: Rádiózenekar. 20.20: Lemezek. 21: Chebab Nadia zongorázik. 21.45: Niculescu-Bassu G. énekel. 22.15: Theodorescu Sándor hegedül. 23.15: Vendéglői zene. — Budapest I. 7.45: Torna. Hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: „Képek a földesúri világ gazdálkodásából.“ (Felolvasás.) 11.40: „Kézimunkavidonságok.“ (Felolvasás.) 13.05: Alástaian Zenészek Szimfónikus Zenekara. 14.30: Kolompár Laci és zenekara. 17: A rádió diákfélfőrája. „Kik építették Budapestet?“ 18: Kálmár Dezső és Balázs László szalonkvi-tettjének műsora. 18.45: „Magyarok vándorlása Belgiumban.“ 19.20: Huszka Rózi énekel. zongorán kíséri Pálóss Marcell. 20: „A mindenség törvénye“ Baktay Ervin előadása. 20.35: Szarvas Klári hárfázik. 21.10: Színműelőadás a Studióból. „Ezüsthegedű.“ Színmű 3 felvonásban. Irta: Máriás Imre. 23.10: Schulhof Ottó zongorázik. Tiber Zoltán énekel. Zongorán kíséri Unger Ernő. 24: Kurina Simi és cigányzenekara muzsikál. — Bécs. 13: Lemezek. 14.10: Lemezek. 15.20: Művészlemez. 17.45: Lemezek. 18.35: Balassa Melánia énekel. 22: A bíróságon. Seidner Irén és Bernard Marcel vidám előadása. Utána: Koimann; Plágium, színmű. 23.10: Rádiózenekar. 0.40—2: Pauscher-jazz Nagel énekessel. tánczene. — Belgrád. 14.10: Verdi: Rigoletto, ábránd. 19.30: Népdalok zenekarral. 20: Rádiózenekar. 23.15: Lemezek. 0—0.30: Vendéglői zene. — Boroszló. 6: Reggeli dal. 13: Rádiózenekar. Szórakoztató zene. 17: Althejde ifiú zenekara. 20: Darge: Mint egykor májusban, irodalmi és zenés egybeállítás az öregeknek. 22: Chopin-művek Varsóból. 22.30—1: Az 1934-iki nürnbergi birodalmi pártnapról. — Deutschlandsender. 7.15: Könnyű zene Königsbergből. 14: Uj film- és tánclemez. 16.15: Gyermekdalok. 21.30: Tézene Münchenből. 22.30: Lemezek. — Königsberg. 6: Lemezek. 7.20—9: Könnyű zene. 14.05: Német zeneművek lemezei. 17: Operai zenekar. 21: Frankfurt. 21.35: Berlin. 22: Varsó. 22.30: Graener-, Regner-, Vignau- és Strauss R. dalok (szoprán). — Lipcse. 7.25: Reggeli zene 13: A szimfónikus szórakoztató zenéje. 16: Schönherr Károly dalai és zongoradarabjai. 18: Házi zene néphangszereken Gothából. 19.20: Fuvószene Gothából. — Pozsony. 13.10: Lemez. 13.30: Rádiózenekar. 14.20: Lemezek. 17.40: Fuvószene. 19.15: Magyar műsor. 21.05: Simandi Emma énekel. 22: Bella János zeneszerző művei 91. születésnapja alkalmából. — Riga. 19.30: D'Albert: „A hegyek alján“, opera. — Varsó. 14.30: Lengyel táncok lemezek. 18.25: Adamska Zsófia csellózik. 18.50: A Goodwin-zenekar lemezei. 20.20: Zenekari könnyű hangverseny. 23: Bemoni Szegeusz énekel. 23.15: Reklám és zene. 24: Payne-zenekar lemezek. 0.05: Tánczene a Bristolból.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 6.

Bucuresti. 13: Déli zene lemezek. 13.45: Könnyű lemezek. 14.40: Könnyű lemezek. 18: Iliescu-zenekar. Vegyes és népzene. 20.35: Puccini: Bohémélet, opera három felvonásban lemezek. — Budapest I. 7.45: Tor-

na. Hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: „Magyar népmesék.“ (Felolvasás.) 11.40: „Japáni képek.“ (Felolvasás.) 13: Déli harangszó. 13.05: Rákos Arnold hegedül. Benyovits Piroska énekel. Zongorán kíséri R. Palkó Kornélia és Kósa György. 14.30: A Mária Terézia 1. honvédegyalozezred zenekara. 17: „Az árvák.“ Baloghné Hajós Terézia ifjusági felolvasása. 18: „Az első hírszolgálati iroda Pesten.“ Kemény György előadása. 18.35: Radosné Bock Hilda bécsi dalokat énekel. schrammelzene-kisérettel. 19.20: „Hajtáson, lesen.“ Bárány László vadásztörténetei. 19.50: Barany Lili zongorázik. 20.30: Munkástélfőrá. 21: Zenés részletek a „Lila akác“ című új magyar hangosfilmből. 21.35: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara muzsikál. 23: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 0.25: A Mándits jazzzenekar musora. — Bécs. 13: Rádiózenekar. 15.20: Művészlemez. 17.45: Filmlemez. 18.45: Margaritis Loris és Ida zongorázik. 20.35: Szórakoztató zene. Rádiózenekar Glaser-tenorral. 22: Szimfónikus Markl zongoraművészével. 23.50: Tautenhayn: Négyes. bécsi zene. 0.50—2: Mathé-jazz. — Belgrád. 13.15: Rádiózenekar. 19.30: Rádiózenekar. 20: Népdalok zenekarral. 20.40: Lemezek. 21.30: A királyi gárda zenekara. 23.30: Vendéglői zene. 24—0.30: Tánclemez. — Berlin. 7.20—9: Reggeli zene. 13: Könnyű zene Danzigből. 15.15: Indulók és keringők lemezek. 17: Katonazene. 21.15: Sisti: Und wie dass so geht, vidám est zenével. 23.50—2: Lemezek. — Boroszló. 6: Reggeli dal, jelmondat, lemez. 7.25: Szórakoztató zene. 13: Szórakoztató zene. 17: Rádiózenekar. 18.55: Türk Magda hegedül. Bartling Márta zongorázik. 20: Vonózenekar. — Deutschlandsender. 14: Debussy lemezek. 21.15: Berlini filharmonikusok. — Lipcse. 7.30: Könnyű zene. 14.10: Filmlemez. 17: Rádiózenekar. 20.05: Mandolin-zene. 21.10: Szimfónikus zenekar Rosal szoprán és Gebhardt zongora közreműködésével. — Milano. 21.45: Parodi: A kereskedő és az ügyvéd, háromfelvonásos vígjáték. A szünetben csevegés. Utána: Hírek, majd Puccini: Angelika nővér, egyfelvonásos opera. — Pozsony. 12.05: Népszerű indulók és keringők. 13.05: Lemez. 19.05: Lemez. 19.15: Magyar műsor. 20.35: Lemez. 21: Kozenu Rahel román dalokat énekel. — Varsó. 17.30: Zenés mikrofonrevü. 17.45: Könnyű lemez. 19.45: Schumann: Három dal zongorán és oboára.

Kezdődik a palesztinai utazások ideje!

Vegye igénybe a pontos és kényelmes S. M. R. (Serviciul Maritim Roman) hajókat.

Csoportoknak jelentős kedvezmények!

Kérjen bővebb információt az indulásokról és viteldijakról a S. M. R. képviselőtől:

Künstler utazási és vizumirodától

Arad, Bul. Reg. Maria 24.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **2 lei.** szó 2 lei. szó
Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

„Talán ő lesz“ jeligére levél van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 367E

ALKALMAZÁS.

MAGANOS urinó, házvezetődőnek ajánlkozik magános urhoz, teljes munkát vállal a háztartásban. Pontos címet az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 3674

Irodistanó, német nyelvismerettel, azonnalra keresetlik. Ajánlatok „Textil-kereset“ jeligére a kiadóhivatalba.

Perfekt román gépsonó keresetlik délutáni kiegészítő munkára azonnalra. Cím a kiadóhivatalban.

LAKÁS.

Elegánsan butorozott, diszkrét bejárati szobát keresek azonnalra. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 3671

SZEP kétszobás lakás butorral, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3678

Belvárosban 2 szoba, fürdőszobás lakás azonnalra, esetleg későbbre keresetlik. Címet az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 3677

VÉTEL ÉS ELADÁS

Fűrészgépi berendezési tárgyakat, iparvasuti sínket, gőzmozdonyt, gőzgépet, gattert keres „Mercur“ cég Hateg. 3653

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz“-hengerezéket keresek vételre. Eladok 50 HP. indikált félstabil gőzgépet. Közvetítőket díjazom. Ing. Elias Győző Timişoara, IV. Bulev. Duca 27. 3415

Ures vas- és fahordók eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

FIGYELEM Bőrgarnitúra 5000 lejtől, cseresznye ebédő, uriszoba, fehér konyha 1800 lei, Singer varrógépek, fehér előszoba fal 500 lejtől, csillárok 1200, fali órák, márkás zongorák és hegedűk, hálószobák 3500-tól, szőnyegek, 6 és 12 személyes ezüst, írógép, schöberl fotel, vitrinek, konyhaszekrények, Meidinger-kályhák stb. — Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt tálisoraal zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legelőbbban válalunk „COMISIO“ biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dácia mellett.

Aranyat, ezüstöt legmagasabb napi áron veszünk. COMISIO biz. üzlet. Bul. Reg. Maria 13.

Egy kis Wertheim kassza

Jó állapotban megvételre kerestetik

Címet az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérjük leadni.

ÜZLETEK.

Kiadó

egyesületek, irodák részére, raktárak és műhelyeknek alkalmas helyiségek az Aradi Ipartestületen. Értekezhetni a hivatalos órák alatt a titkári hivatalban. 3669

ELLÁTÁS.

1—2 diákot teljes előtérre gondos felügyelettel elvállalok, a liciummal szemben; Bulev. Carol 8L, I. emelet 4. ajtó. 3250